

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

Magyarok telepítése

Egy előfizetők levelet írt a szerkesztőségnek és abban a magyarság telepítésének eszméjét veti fel. Még a múlt év őszén — írja többek között — magyar gyarmati igények kezdeményezésének gondolatát vettem fel. A telepítésre szánt emberanyag első csoportját, néprajzi határainkon kívül és törpe szórványokban élő nemzettestvéreink képeznek, akiket előbb-utóbb az elnemzetlenítés veszélye fenyeget. Ezek száma az utódállamokban — az egy tömbben élő székelyeket nem számítva — egy millió lehet. A második csoport az Amerikában, Franciaországban, Törökországban és a világ különböző részein élő magyarok. Ezek száma legalább másfél millió. A harmadik csoport Magyarország földéhes népfeltele, melyet egy millióra becsülhetünk. Összesen tehát három és fél millió magyarról van szó. A telepítés anyagi részét magángyűjtéssel, nemzeti és nemzetközi tőke közreműködésével kellene megoldani. Felhívással kellene fordulni a közvéleményhez, meg kellene alakítani a pénzcsoportot, mely bizottságot menesztene a Fülöp szigetek kormányzójához a telepítés módzatainak megtárgyalása érdekében...

Ezeket írja előfizetők.

Ezer esztendeje, hogy a magyarok Ázsiából, minden népek bölcsőjéből Európába vándoroltak és a Duna—Tisza közén államot alapítottak. Sok szomorú, de sok dicsőséges lapja is megtelt azóta a történelemnek a magyarok viselt dolgaival. Volt idő, amikor az Adriától az Északi tengerig a magyar király uralkodott és volt úgy is, hogy az államfenség csak néhány megyére terjeszkedhetett. A tatárjárás, a mohácsi vész, a török hódoltság idején, negyvennyolc után volt emigráció, háborus vész egész vidékek lakosságát kipusztította, a földéhség ezreknek és tizezreknek adta kezébe a vándorbotot, de arra nem volt példa sem a magyar, sem más nép történetében, hogy egy nemzet milliók töredékét tervszerűen gyökerestül kitépék abból a talajból, melyen születtek és fejlődtek. Előfizetők fantasztikus tervének megvalósítására nincsen szükség most sem. Csak az egyéni elkeseredés vagy boldogulni-nem-tudás szülhet ilyen gondolatot.

Tény az, hogy a székelyeken kívül is legalább három-négy millió magyar él az anyaország határain kívül. Ez azonban nem ok arra, hogy ezeket a milliókat kiszakítsák jelenlegi viszonyaikból és új hazát keressenek számukra. Ha telepítésről van szó, akkor is csak arról az egyetlen megoldásról lehetne beszélni, hogy ezeket visszatelepítsék Magyarországra. Nincs szükség arra, hogy a mai Magyarország területéről kivigyenek még egy millió embert, mert azoknak eddig nem jutott föld. Van elegendő föld Magyarországon, hogy minden földéhes ember igényét ki lehessen elégíteni. Ha megvalósul a földreform, melynek javaslatát már elkészítette a budapesti kormány, akkor nem lesz nehéz ezeket az igényeket kielégíteni. A holtkezi birtokok, a nagy latifundiumok, a gazdálkodással nem foglalkozók földjének, a földjük jövedelmét külföldön költők birtokainak, vagy azok egy részének kisajátításával annyi föld állana rendelkezésre, hogy nemcsak a mai magyarországi egy millió földéhes utna birtokokhoz, hanem még azok is visszatelepíthető volnának, akik annak idején a nincstelenség miatt vándoroltak az Ujvilágba.

A Fülöp szigetekre való letelepülés lehetősége különben is nagyon problémátikus. A hét-ezer szigetből álló ország évszázados spanyol uralom után Amerika fennhatósága alá került. A filipínok az amerikai uralmat sem szívesen türik és a folytonos harc odavezetett, hogy az Egyesült Államok a jövő esztendőre kötelező ígéretet tettek a szigetek teljes önállóságának

Lelkesedéssel fogadták Daladier francia miniszterelnököt Tuniszban

A miniszterelnök végiglátogatta a déltuniszi helyőrségeket

Tuniszból jelentik: Valamennyi tuniszi lap, az olasz Unione kivételével, üdvözli Daladiert, érkezése alkalmából. Az arab sajtó hangsúlyozza, hogy Rómában most már nem is várják a Korkikára, Tuniszra, Algírira és a Köz-keletre vonatkozó olasz követelések megvalósítását.

A Foch és Colbert cirkálók kedden reggel hét óra 30 perckor érkeztek Bizerta kikötőjébe és nyolc óraker szallt partra Daladier miniszterelnök, akit Labonne francia kormányzó, a hatóságok képviselői és a bennszülöttek vezetői üdvözölték. Daladier keresztülhaladt a városban az összegyűlt tömeg leírhatatlan lelkesedése közepette. A miniszterelnök ezután megtekintette az erődítményeket, majd pedig autójába szállva, felkereste a tuniszi beyt palotájában, amely a várostól négy kilométernyi távolságban fekszik. A látogatás fél 12-től negyed egyig tartott és csak azután történt meg a hivatalos bevonulás. Daladier megkoszorúta az Ismeretlen Katona emlékművét, majd pedig intim ebéd volt a Francia Házbán. Fél négy óraker a Gambetta-téren végignézte a helyőrség felvonulását.

Este fényes bankett volt a „Tunisz”-szállóban, ahol a miniszterelnök beszédet mondott. Daladier vonattal Gabesbe utazik és onnan meglátogatja a déltuniszi fontosabb helyőrségeket.

A kedd reggeli angol lapok Daladier utazá-

sának eredményéről számolnak be és megállapítják, hogy

Korkika lakossága nagyarányú hűségintézet rendezett.

A Daily Telegraph szerint Franciaország határozott magatartásának eredményei már láthatók, amennyiben az olasz sajtó franciaellenes támadásai nem olyan élesek, mint voltak. A Daily Mail azt írja, hogy Olaszország most már látja, hogy Korkika, Tunisz és Nizza iránti követelése semmi eredménnyel sem oiztatnak.

A francia nagylapok munkatársai számos külföldi kártársuk kíséretében egy nappal Daladier érkezése előtt, Tuniszba látogattak, felkeresték Bizertát, beszélgettek a lakossággal, a hatóságok képviselőivel, megtekintették Kartágó romjait és benyomásait egyöntetű közlésképpen azt írják, hogy

a tuniszi nép származásra való különbség nélkül egységes és tovább kíván dolgozni a francia lobogó jegyében.

Az újságírók különben megesdőltek a francia civilizáló munka egyszerű megvalósításait, a melyek minden vonatkozásban érvényesülnek. Vasutak, egyszerű országúthálózat, állattenyésztés, földművelés, modern városok, iskolák, kórházak, stb. dicsérik a francia fennhatóság tevékenységét.

Roosevelt és Hitler újévkor nem üdvözölték egymást

Amerika nem engedi be a japán árut, ha Japán kedvezőtlen választ ad Nagarányu légi fegyverkezés

Washingtonból jelentik: Pittman szenátor, a szenátus külügyi bizottságának elnöke, kijelentette, hogy abban az esetben, ha Japán kedvezőtlen választ adna az Egyesült Államok jegyzékére, úgy

az Egyesült Államok kormányza megtiltja a japán áruk behozatalát.

Ezt az intézkedést a kongresszus esetleg azzal súlyosbíthatná, hogy megtilthatná az amerikai árucikkek Japánba szállítását. Japán szintén élhet bizonyos megtorló intézkedésekkel, így megzakíthatja az Egyesült Államokkal a diplomáciai kapcsolatokat, de tudják jól, hogy

háborút nem indít és soha nem támadja meg Amerikát a Csendes Óceán tulsó partjáról.

A kongresszus 76-ik ülészakánának munkálatai kedden kezdődnek meg. A tanácskozások nagy részét a fegyverkezési kérdések tanulmányozásának fogják szentelni. Valószínű, hogy

Roosevelt elnök üzenetében részletesen kifejti azokat az okokat, amelyek a fegyverkezési hítelek növelésére készítették az Egyesült Államokat.

Roosevelt nagyméretű fegyverkezési munkatervet ajánl, amely az Egyesült Államokat tenné meg a világ legerősebb légi hatalmává.

Berlini politikai körökben élénk megbeszélés tárgyát képezi az a hír, hogy a szokásos újévi üdvözlések során Roosevelt és Hitler üdvözlésváltása az idén elmaradt.

elismerésére. Közben azonban Japán is szemvetett a Fülöp-szigetekre és a harc kimenetele teljesen nyílt. Talán egy jövendő háboru fogja eldönteni a filipínok sorsát is. Nem valószínű, hogy a szigetek kormányzója megadná az engedélyt ilyen nagarányu telepítés céljaira. És akkor is még mindig nagyon kétséges egy ilyen telepítés következménye. Sokkal kézenfekvőbb a gondolat, hogy azokat a szerencsétlen nemzettestvéreket telepítsék vissza, akik a délamerikai fazendákon állati sorban tengődnek és reményről is letettek már annak, hogy valaha viszontlássák azokat, akiket itthagytak és megváltást csak a haláltól várnak. Sokkal kézenfekvőbb, hogy azoknak a visszatelepítésére gondoljanak, akik az északamerikai gyárakban inukszakadtáig dolgoznak és utolsó csepp energiájukat is a nagytőke szolgálatában vesztetik el. Ha ezek már mind helyet nyertek szülőházá-

jukban, akkor szabad arra is gondolni, hogy a szórványokban élő magyarokat visszatelepítsék. Ennek is megvan a lehetősége Magyarországon és azon államok közötti megegyezés segítségével, amelyekben magyarok élnek.

A telepítés nem elsősorban nemzeti, hanem gazdasági és szociális probléma. Ennek a gazdasági és szociális kérdésnek megoldásán faradozik most a magyar kormány. És megoldható. Amint Eckhardt Tibor mondotta, nem szabad megengedni, hogy egy szegény országban a nemzeti vagyonnak és a jövedelemnek aránylag igen nagy százaléka, aránylag igen kevés embernek a kezében legyen. Ha becsületlen és mellétekintetek nélkül valósítják meg a szociális terveket, akkor nem kitalopiták lesz szükséges, hanem komolyan lehet beszélni arról, hogy a nincstelenség miatt kivándoroltakat is visszatelepítsék.

Németország nem támaszt gyarmati követelést, ha hagyják hajóhadat építeni

Angol-Guyanában hat millió európai zsidót akarnak letelepíteni
Az ukrán kérdésben Anglia azonos állásponton van Franciaországgal

Londonból jelentik: Politikai körökben úgy tudják, hogy a londoni német nagykövét kétszer is járt az angol külügyi hivatalban és arról biztosította a minisztérium vezetőit, hogy Németország egyelőre nem támaszt gyarmati követeléseket, főképpen akkor nem, ha nem akadályozzák meg a hajóhad-építő terveit.

A római megbeszélés tárgyai

Hitelesnek látszó értesülések szerint Chamberlain angol miniszterelnök és a Duce római tanácskozásai során megvitatták az ukrán propaganda, továbbá a közép- és kelet-európai piacok ügyét, valamint a közép-európai zsidókérdés rendezésének ügyét. Hír szerint

az angol kormányelnök közölni fogja Mussolinivel, hogy az ukrán-kérdéssel kapcsolatos bármilyen vizsgálat esetén az angol kormány álláspontja teljesen azonos lesz a francia kormányéval.

A közép-európai zsidókérdést illetően arról lesz szó, hogy

Anglia esetleg Guyanában hajlandó lenne letelepíteni öt-hat millió közép-európai zsidót és hozzájuk mintegy három-négy milliónyi angol

és amerikai munkanélkülit, amivel 10 milliós újabb angol dominium létesülne. Ezenkívül a római tárgyalásokon sor kerülhet a világpolitika sok más kérdésére is.

A Daily Mail szerint az angol kormány két tagja, akik nemrég állásfoglaltak Hoare Belisha hadügyminiszter ellen, ma bocsánatot kértek ezért Chamberlain miniszterelnöktől. A másik két miniszter, akik látszólag szintén a hadügyminiszter ellen foglaltak állást, kijelentették, hogy

a nekik tulajdonított nyilatkozatok nem felelnek meg a valóságnak.

Az angol hadügyminiszter elleni támadások tulajdonképpen Hudson kereskedelmi államtitkártól indultak ki, akinek nagy tekintélye van a konzervatív pártban.

Szerdán háromszáz mozit zárnak be Párisban

Párisból jelentik: A párisi mozgósínház tulajdonosok elhatározták, hogy az előadásokat szerdától kezdve bizonytalan időre beszüntetik. A mozitulaj-

donosok így akarnak tiltakozni az őket sértő új adóintézkedések ellen. A Temps szerint Párisban szerdán 300 mozgósínházat zárnak be.

Magyarország nem akar más állam rabszolgája lenni

Eckhardt Tibor feltűnést keltő cikke a magyar külpolitika irányáról

Budapestről jelentik: Eckhardt Tibor, a kisgazdapárt elnöke, a „Magyar Nemzet” című lapban vezércikket írt, amelyben rámutatott arra, hogy Magyarországnak barátságban kell élnie Olaszországgal, Németországgal és Lengyelországgal, de arról sem szabad megfeledkezni, hogy

Magyarország érdekei nem ellenétesek a Rajnában túli hatalmak érdekeivel. A gazdasági és pénzügyi erők a nyugati nagyhatalmak birtokában vannak és világkonfliktus esetén Magyarországnak szüksége van ezeknek a hatalmaknak a támogatására és ezért velük a komoly barátságot ápolni kell.

— Nem szabad megengednünk — írja Eckhardt Tibor —, hogy külpolitikánk vezetését monopolsztyikus módon végezzék.

Nem akarunk rabszolgákká válni és nem rendeljük alá magunkat fenntartás nélkül. A mi országunk nem a nemzetek országútja, gyarmat sem vagyunk más idegen államnak kultúrája számára.

Eckhardt azt követeli, hogy Magyarország azoknak a hatalmaknak adja el árúját, amelyek arannyal fizetnek, mert csak így lehet a pénzügyi egyensúlyt helyreállítani. Az országának

50 százalékról 25 százalékra kell csökkentenie a német birodalom felé irányuló kivitelét,

miként azt Lengyelország tette. Végül megállapítja Eckhardt, hogy Magyarország olcsó közlekedési utakat talál Jugoszlávián és Lengyelországon keresztül.

Konoye japán miniszterelnök bukás előtt

Tokióból jelentik: Politikai körökben azt tartják, hogy Konoye herceg számos tanácskozása, amelyek az év utolsó napjaiban történtek, lemondásának előjeleit képezik. Utódjaként Hinuma bárót emlegetik, aki a titkos tanács elnö-

ke. A kormányválságot elsősorban Huetzugu admirális nyomása idézte elő, aki a nemzet mozgósítását kívánja politikai téren is. Huetzugu azt kívánja, hogy az összes politikai pártok egyesüljenek.

Montagu Norman Hitlerhez megy

Előbb dr. Schachtal fog Berlinben tárgyalni

Londonból jelentik: Montagu Norman, az Angol Bank kormányzója, aki legközelebb Svájcba utazik, hogy részt vegyen a nemzetközi fizetések bankjának közgyűlésén, amelyet Bázelben tartanak. Utját Berlinben megszakítja és felkeresi Schacht Hjalmar, a német Birodalmi Bank elnökét. Mint ismeretes, Schacht Hjalmar a közelmúlt napokban Londonban járt, ahol több úpon át tanácskozott Montagu Normannal. Az

Angol Bank kormányzójának berlini látogatása viszonzása lesz Schacht utazásának és ez alkalommal folytatni fogják a Schacht által Londonban kezdeményezett eszmecsereket. A Daily Herald lehetségesnek tarja, hogy az esetben, ha ezek a megbeszélések eredményre vezetnek, úgy Montagu Norman meglátogatja Hitler német birodalmi vezért is.

Öfelsége újévi parancsa a strajerekhez

Bucurestiből jelentik: Öfelsége II. Carol király újév napján a következő parancsot adta ki a strajereknek:

Strajerek! Egy munkában eltöltött év után 1939 küszöbén örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy ezúton közöljem a parancsnokokkal és a strajerekkel köszönetemet az elévgett munkáért és az elért eredményekért. A strajer mozgalom határkövet jelent a modern Románia erkölcsi fejlesztésében és ennek az erkölcsnek elhatározó jelentősége van a jövőt illetően. A strajer szervezet minden tagja haborús nélkül alkalmazza jelszavunkat: „Hűség és munka a hazáért és a királyért!” Ez a jelszó bele kell, hogy vésődjék minden strajer lélkébe és ez vezesse tevékenységét az egész életen keresztül. Az elkövetkezendő újév történelmünkben a haladás és gyarapodás korszaka lesz, amit csak hűséggel és munkával érhetünk el. Ezt várom valamennyi strajertől az újév alkalmából. Műtán a legnagyobb bizalommal és szeretettel viseltetem az ország ifjúsága iránt, tiszta szívből kívánok: Hosszú életet és egészséget!
CAROL

Beck lengyel külügyminiszter párisi és berlini tárgyalásai

Berlinből jelentik: Beck lengyel külügyminiszter valószínűleg Párison és Berlinen át utazik haza Varsóba. A lengyel külügyminiszter tudvalegőleg az ünnepeket Montecarióban töltötte. A lapok úgy tudják, hogy Beck ezredes úgy Párisban, mint Berlinben is politikai megbeszéléseket fog folytatni. Berlinben a német birodalom vezetőivel a néme-lengyel egyezmény szellemében akar tanácskozásokat kezdeni.

Ciano és Sztójadinovics fontos diplomáciai tárgyalásai

Belgrádból jelentik: Politikai körökben nagy érdeklődéssel várják Ciano gróf olasz külügyminiszter közeli jugoszláviai látogatását. A bélyei birtok, amelynek területén rendezik meg Ciano tiszteletére a nagy vadászatot, egykor a törökverő Savoyai Jenő tulajdona volt. A birtokból 100 hold van jugoszláv területen. A birtok tulajdonjogáért peres eljárás folyik még ma is a hágai nemzetközi döntőbírószágon. A tárgyalások Cianoval ebben az erdei vadászlakban fognak lefolyni, amelyeket Savoyai Jenő herceg építtetett magának. Élénk érdeklődés fogadta azt a hírt is, amely arról szól, hogy ezeken a megbeszéléseken egy felelős magyar politikus is részt fog venni, aki arra az időre szintén oda érkezik. Ezt a hírt eddig sem meg nem erősítették, sem pedig nem cáfolták.

Az utóbbi napokban olyan hírek terjedtek el, hogy Göring vezértábornagy még január hónapban Belgrádba látogat. Belgrádi jól informált politikai körökben határozottan cáfolják a hírt, és megállapítják, hogy az nem felel meg a valóságnak.

Meghosszabbították a francia-orosz kereskedelmi egyezményt

Párisból jelentik: Moszkvai közlemény megerősíti, hogy a francia-orosz kereskedelmi egyezményt ez évre minden módosítás nélkül meghosszabbították. A párisi jobboldali lapok élesen támadják a szerződést és követelik annak felmondását. Megemlítik ezek a lapok, hogy Franciaország sohasem számíthat a szovjet katonai segítségére, mert a szovjet hadsereg erősen legyengült állapotba jutott, úgy, hogy semmiféle segélynyújtásra nem képes.

Bolygatják Benes szeptemberi szerepét

Prágából jelentik: A Stefani hírszolgálati iroda jelentésében ismerteti a Poledni List nevű lapban megjelent cikket Benes volt kortársasági elnökéről. A cikk szerint Runciman lord pragai útja alkalmával Sztójadinovics jugoszláv kormányelnök közvetítési ajánlatot tett volna Benesnek, amely úgy Csehszlovákia, mint Németország részéről elfogadható lett volna. A lap szerint Benes ezt az ajánlatot kerekén visszautasította. Ezt az epizódot azért jegyezzük fel — írja a lap —, mert hangsúlyozni akarjuk, hogy Benes személyesen felelős Csehszlovákia katasztrófájáért, ámbar sokan ezt nem akarják elismerni.

A „Fekete kolostor” egyik lakójának érdekes állampolgársági ügye

Marosvásárhely, január 3 Weiner Gusztáv bucarestii lakos, egy külföldi könyvkiadó vállalat romániai képviselője, december hónapban kétszer is szerepelt a marosvásárhelyi törvényeszk előtt. Weiner kalandos múlt után jutott el ismét szülővárosába, ahol most azt akarják rábizonyítani, hogy ő nem is Marosvásárhelyen született és az állampolgárság revíziója alkalmával benyújtott eredeti iratok nem is eredetiek. Az érdekes per vádlottja 1890-ben született Marosvásárhelyen. Édesapja kereskedő volt a városban. 1902-ben az egész család Bécsbe költözött. Az apja 1912-ben visszatért Marosvásárhelyre, ahol fenntartotta a marosvásárhelyi illetőséget és a magyar honosságot. Fia Gusztáv ez idő alatt Párisba került és a világháború kitörése idején ott is rekedt a többi magyarokkal együtt. Noirmoutireben internáltak.

Ez volt a Kuncz Aladár könyvével világhírűvé vált „Fekete kolostor”.

1917-ben Svájcba vitték, ahol a bazeli gyűjtőtábor lakója lett. Innen visszakérült Bécsbe és folytatta újságírói működését. Vályi Gusztáv név alatt írta cikkeit. A bécsi hatóságok által kibocsátott okmányokban mint „heimatlos” — hontalan van feltüntetve. Itt tudta meg, hogy Romániában megértették az állampolgárok öszszesírása. A bécsi román követség útján kérvényt intézett a belügyminisztériumhoz s kérte, hogy utólag vegyék fel az állampolgárok névjegyzékébe. 1933-ban elhatározta, hogy Romániába utazik, azonban csak jóval később lépte át a román határt.

Pozsonyban egy, Tuka védelmére írt cikke miatt hét hónapi elzárásra ítélték, amelynek kitöltése után áttették a román határon. Nagyváradon telepedett le, később pedig Bucarestibe költözött. 1934-ben elismertette a marosvásárhelyi illetőséget, amelynek alapján a belügyminisztérium elrendelte, hogy

utólag vegyék fel az állampolgársági névjegyzékbe.

Amidőn 1938. elején megkezdték az állampolgárságok felülvizsgálását, a marosvásárhelyi ügyészségre névtelen feljelentés érkezett, amely azt állította, hogy Weiner hamis nyilatkozat alapján szerezte meg először a marosvásárhelyi illetőséget és ennek alapján az állampolgárságot. Az ügyészség azonnal átkérte a városháztól az eredeti iratokat. Ezekre az iratokra a vádlottnak is szüksége lett volna, azonban a városháza azon címen, hogy bűnvádi eljárás van folyamatban, megtagadta azoknak kiadását. Weiner fellebbezésének a kolozsvári közigazgatási tábla helyt adott, azonban a város ezt a határozatot megfellebbezte, így az ügy még nem fejeződött be. Weiner ezután úgy segített magán, hogy a bűnvádi eljárás iratsomójában levő eredeti okmányait bírói úton hitelesítette, de a járásbírósg ezt nem vette figyelembe és Weiner Gusztávot törölte az állampolgárok sorából. December második felében két tárgyalást is tartottak az ügyben, azonban döntés még ma sincs. A védők azt bizonyították, hogy a vádlottnak eredeti bizonyító iratok vannak a birtokában, tehát nem lehet törölni az állampolgárok sorából. A bíróság nem hozott ítéletet az ügyben, hanem elrendelte, hogy szerezzék be a pozsonyi bíróság ítéletét, amelynek alapján Weiner-Vályi Gusztávot öthavi elzárásra ítélték. Az új tárgyalásra csak három hónap múlva kerül sor és akkor dől majd el, hogy a sokat hangoztatott Weiner Gusztáv előtt a szabadság útja, vagy pedig a marosvásárhelyi ügyészség fogházának kapuja nyílik-e meg.

A B C fiókunkat

december 31-ével

megszüntettük.

A volt áruraktár csütörtöktől, január 5-től kezdődőleg főülzetünkben (I. Bul. I. G. Duca 3.) kerül eladásra.

Dornhelm Jenő R. T.

Három miniszterium eredményes munkássága

A földművelésügyi, közmunkaügyi és egészségügyi miniszteriumok reformjai az elmúlt évben

Bucurestiből jelentik: Ófelsége, II. Carol király utmutatása és felügyelete alatt a nemzetvédelem és a közmunkaalkalmak megteremtése terén, az utóbbi időben jelentős eredményeket értek el.

A közlekedésügyi és a közmunkák miniszteriumának élén rátermett ember: Mihai Ghelmegeanu áll, aki az Uralkodó elgondolásaihoz híven olyan programot dolgozott ki, amely ketős előnyt biztosít az országnak: előmozdítja a közlekedés biztonságát és gyorsaságát, ugyanakkor a gazdasági élet számára új forrásokat nyit meg.

Nagyszabású utépítési és utjavítási tervet dolgoztak ki.

A munkálatok egy részét 900 millió lei értékben kizárólag román vállalkozónak, ki is adták.

Az utálózat kiépítésénél itt is először azokat a vidékeket vették figyelembe, amelyek eddig el voltak zárva a külvilágtól.

A mócevidéken új vasutvonalat építettek s ezáltal új területeket kapcsoltak be az ország gazdasági szervezetébe.

A miniszterium sokszáz fiatal munkaerőt alkalmazott és 1939. január elsejétől 1343 tisztviselőt, mérnököt, technikai vezetőt neveznek ki.

A földművelés a román gazdasági élet alapja. A földművelésügyi miniszterium munkája párhuzamosan haladt a nemzetgazdasági miniszterium tevékenységével. Ionescu-Sisesti mi-

niszter minden lehető elkövetett, hogy a mezőgazdálkodás évszázados szokásai helyett a modern földmunka eszközeit honosítsa meg a falvakban. Buzaversenyt rendeztek, hogy a gazdáknak szemléltető módon mutassák be az újszerű gazdálkodás eredményeit. A földműveseket mezőgazdasági szerszámokhoz juttatták, de ugyanakkor gondoskodtak a buza árának fenntartásáról is.

A szövetkezeti központ az elmúlt tíz hónap alatt 43 ezer vagon búzát vásárolt fel.

A tavak és mocsarak lecsapolása szintén nagy lépésekkel haladt előre. Ezáltal az egyes vidékeket sikerült megszabadítani a baktériumok melegágyától és a gazdákat új, pihent termőföldekhez juttatták.

Mindent összevetve: a földművelésügyi miniszterium is derekas munkát végzett az elmúlt esztendőben.

EGÉSZSÉGÜGYI HADJÁRAT

A kormány tevékenységében külön fejezetet képez a közegészségügyi miniszterium munkája. A miniszterium élén Marinescu tábornok áll, aki katonás pontossággal és kötelességérzettel látott hozzá a közelmúlt mulasztásainak pótlásához. Mint a nemzetgazdasági miniszterium, Marinescu tábornok is legelőször a falvak felé tekintett. Meggyőződött arról, hogy a föld népének egészségügyét nem részesítik megérdemelt mértékben az orvostudomány áldásaiban. Így indult meg az egészségügyi hadjárat. Mint tudjuk, különítmények keresék fel az eldugott falvakat, a lakosságot megvizsgálták, orvosi kezelésben részesítették, ha kellett, beoltották őket. A hadjárat eredménye nemcsak a pillanatnyilag elvégzett munkában jelentkezett, hanem az összesedett adatok alapján lehetőség nyílt az ország egészségügyi térképének összeállítására is. Az egészségügyi miniszterium további munkáját ezután a térkép után fogják irányítani.

Marinescu tábornok szorgalmazása következtében a különböző kórok által veszélyeztetett vidékeket megfelelő egészségügyi intézményeket állítottak vagy állítanak fel. Marinescu miniszter valóban, mérföldes csizmákkal vitte előre az ország egészségügyének hátramaradt szerkért.

Lengyel-német tárgyalások a Németországból kiutasított zsidók ügyében

Varsóból jelentik: A Gazeta Polska című lap Szovjetországról 1938. évi külpolitikáját vizsgálva, megállapítja, hogy a szovjet vezetése tudomásul vette, hogy

a forradalmi kommunizmust nem terjesztheti akadálytalanul

és eredményesen a külföldön, miért is hirtelen megváltoztatta politikáját és a doktrináris szellem helyett a tényekkel számolva, visszatért a régi politikához, amely a szomszédokkal való jó viszonyban csúszosodik ki a megnevezett egyezmények betartása alapján.

A lengyel lapok arról számolnak be, hogy

a német külügyminisztérium képviselői és a berlini lengyel nagykövet vezetője, tárgyalásokat folytattak a lengyel-német határon lévő zbornyini koncentrációs tábor megszüntetéséről. Itt őrzik ugyanis a lengyel állampolgárságu zsidókat, akiket kiutasítottak Németországból. Ezeknek a zsidóknak jogot adnak arra, hogy

visszatérhessenek Németországba, javaik értékesítése céljából.

Időközben megbeszéltek azokat a még tisztázatlan kérdéseket, hogy mi történjen a kiutasított zsidókkal és visszatérhetnek-e Németországba, vagy pedig más országba utazhatnak.

**Bernard Shaw, Transzjordánia emirje,
Aga khán. Gandhi, az indorei
maharádsza és Marconi özvege**

a modern nő feladatairól

Londoni jelentés szerint egy angol folyóirat körkér-
lést intézett Bernard Shawhoz, Abdullah Emirhez,
Transzjordánia uralkodójához, Aga kánhoz az indiai
mohamedánok világi fejéhez, Mahatma Gandhi-
hoz, a volt indorei maharádszához és Marconi özve-
géhez, nyilatkozniuk, mi a véleményük a modern
nő feladatairól.

Bernard Shaw a következőket mondotta:

AZ ERŐSEBB NEM SZÜLJÖN GYERMEKET

— A női nem az erősebb nem, ezt mindig
mondottam. A nőknek fogalmuk sincs erejükéről.
Éppen ezért állítottam mindig, hogy
minden nőnek gyermeket kell szülnie,
még akkor is, ha gyermekét elveszik tőle. Már csak
azért is, hogy bebizonyítsa magának, mire képes.
Az a nő, aki szült, az soha többé nem lesz gyöngye,
vagy puhány. Az anyaság a legnagyobb dolog min-
den nő számára. Nem tudok elképzelni nagyobb ta-
paszlatot, amiből többet tanulhatna önmagáról és
az életről.

Shaw kijelentette, hogy ez a véleménye áll a
modern nőre is. Az anyaság minden nő karrierjé-
nek egy része kell, hogy legyen. Manapság a gyer-
mekek legnagyobb része nagyon korán iskolába ke-

Transzjordániának sok gyermekre van szüksége

Abdullah Emir, Transzjordánia uralkodója a
következőket mondotta:

— Sohasem engedem, hogy feleségeim fátyol
nélkül mutakozzanak. Mindent elkövetek egyébként
a nők haladásáért, de
a fedetlen arc nem járul hozzá a nők halá-
dásához.

Iskolákat állítottam országomban, ahol a nők írni,
olvasni tanulnak, országunk történetével foglalkoz-
nak és házimunkában kiképzés; nyerne. A háztar-
tási nevelés legfontosabb számukra, tekintve, hogy
országunk kicsi és sok gyermekre van szüksége.

— Az anyaság minden — mondotta az uralkodó.
— A gyermek azzá lesz, amivé anyja neveli. Ezért
azután a nők szerepe döntő fontos a világ sorsában.
Szabad idejében pihenhet és a szépségével törődhet.
A munka a férfi dolga, mert ha a nő férfimunkát
végez, ez annyit jelent, hogy nem vágyódik szere-
lem után. A civilizáció csak ártott az országomnak.
Az emberek kezdenek naplopók lenni, a nők paza-
rolnak, rövidujjú és kivágott ruhákat kívánnak és
szeretnek autózni. Mikor trónra léptem, egész
Transzjordániában egyetlen autó sem volt és ma
már egyedül Ammanban, a fővárosban kilencvenöt
szalad. Mindez a fényűzés a nők miatt; van. Nekem
sét királynőm van, mint tudja, a Korán négy fele-
séget engedélyez nekünk. Hígyje el, a nő még egy
királytól is megkapja mindazt, ami neki jár. A nő
még egy királynak is legnagyobb öröme és legna-
gyobb szomorúsága.

AZ INDIAI NŐK GAZDASÁGI FÜGGETLENSÉGE

Aga khán, az indiai mohamedánok világi feje,
így nyilatkozott:

— Arra igyekszem, hogy a fiatal nők életét tal-
jesen új mederbe tereljem. A modern európai nő
három tulajdonságát szeretném átültetni a keleti
nők lelkébe: a szellemük művelésére fordított gon-
dot, lelki fejlődésük ápolását és általános érdekjü-
süket. Szeretném, ha a nők kereskedelmi és egyéb
térén

gazdaságilag függetleníteni tudnák magukat a
férfiaktól.

Első lépésem ebben az irányban az volt, hogy leány-
iskolákat létesítettem. Ennek eredménye az volt,
hogy az indiai iskolákban elterjedt a modern fel-
fogás a szociális kérdésekkel összefüggésben. Ma
már az indus szülők nem adhatják férjhez lányu-
kat akarat ellenére. A következő lépés az lesz, hogy
megvalósítsuk a nők gazdasági függetlenségét, úgy,
hogy ahhoz mehessenek férjhez, akihez akarnak. An-
nak a nőnek, aki meg tudja keresni a kenyerét, nem
kell félnie semmitől és szabadon dönthet sorsa föl-
lött. Mindennek a hatása, azt hiszem, az lesz, hogy
az indiai nők boldogabbak lesznek.

Gandhi közismert rokkája előtt fonogatva fo-
gadta a lap munkaárását.

— A nő azért nyomorult és azért teszi nyomor-
ulttá a világot, mert elhagyta régi szerepét. Hejje
a fonóban van. Ha a modern nő visszatér a rokka
mellé, a férfi visszatérhet a földmunkáláshoz. Ilyen
módon munkájuk ki fogja egészíteni egymást és

rül és voltaképpen alig is van otthon, úgy, hogy az
anyaság ma már nem veszi igénybe az anya egész
idejét, úgy, hogy

még a könnyívívéri asszonyok is jó anyák lehet-
nek és az anyaság betöltheti életüket.

Kijelentette még a nagy író, hogy a gyerekeknek
csak javára szolgálhat, ha elkerülnek szüleiktől, mert
a szülők rossz nevelők. Elkényeztetik a gyerekeket,
igyekeznek megvédeni őket az élet minden veszedel-
métől, amivel alkalmatlanná teszik őket az életre.

Az interjú különösen fejeződött be. Az újság-
író ugyanis hízog megjegyzést tett a 81 éves író
egészséges arcsínére, mire Shaw lelkesen tért el
a tárgytól:

— Kifünő állapotban van, — jegyezte meg az
újságíró — a kondíciójára akár egy szépségkirálynő
is büszke lehetne.

— Nem is tudom miért, — felelt Shaw — nem
viselek rá különösebb gondot. Arcomat sohasem mo-
som szappannal, csak vízzel öblögetem le. Miköz-
ben az arcomat mosom, mindig kinyitom a szemem.
Az embernek a szemét mosnia kell. Ezt apám-
tól tanultam. Ami alakomat illeti, vigyázok, hogy
ne hizzam. Nem nagy dolog az egész: reggeli előtt
hat mérföldet sétálni kell.

mindketten kivehetik részüket a gyermekek nevelé-
séből és a világ neveléséből.

Mert a gyermekek nevelése a világ nevelésének
művésze.

A legmagasabb eszmény, amit ismerek, az önfelá-
dozás, ezt még mint karonülő gyerek anyámtól ta-
nultam meg.

— Az indus nőnek férje oldalán kell állnia,
hogy vállalva harcoljon vele India szabadságáért.
Talán a történelem folyamán első ízben fog megtör-
ténni, hogy asszonyok is fontos szerepet játszanak
egy birodalom szabadságának kiküzdésében.

A FÉRJ MINDJÁRT ISTEN UTÁN KÖVEKEZIK INDOREBAN.

A volt indorei maharádsza, Holkar, így vélelke-
dik a modern nő feladatiról:

— A házasság boldogságának alapja az áldozat.
A nyugateurópai nők szemében ez furcsán hangzik,
de egy dolgot tudok: a mi nőink boldogabbak. Mióta
a válás Európában oly könnyű, azt hihetők, boldo-
gabbak a házasságok. Eppen ellenkezőleg. A hindu
vallás nem ismeri a válást, számunkra a házasság
szent dolog és akármilyen történjék is, férfi nem vál-
hat el a nőtől. Az indiai nők boldogságának titka,
hogy áldozatot tudnak hozni. Abban az eszményben

Az ónhercegnő legyőzte a windsori hercegnét

Kik voltak az ideai szezon legelegánsabb asszonyai

Páris. Mint minden esztendőben, ezúttal is,
az ujesztendő közeledtével Az United Press tu-
dósítója végigkérdezte Páris vezető divatszál-
lójainak tulajdonosait, hogy kik voltak 1933-
ban a divat és az elegancia koronázatlan királynői
A legnagyobb meglepetésre kiderült, hogy

a windsori hercegnét az idén második hely-
re szorította Antenor Patino asszony, a dél-
amerikai-spanyol „ónhercegnő”.

A leghíresebb párisi divatszalonok vezetőinek
véleménye szerint 1933-ban a divatkirálynők
sorrendje a következő volt:

1. Antenor Patino asszony, 2. a windsori
hercegnő, 3. a kenti hercegnő, 4. báró Rotschild
Henőné, 5. Aga khán hitvese, 6. Mrs Harrison
Williams, 7. Marquise de Paris, 8. Mrs. Gilbert
Miller, 9. Martinez de Hoz asszony, 10. Mme
Jean Dupuy.

Utánuk a következő öt nagyvilági dáma
kapta a legtöbb szavazatot:

1. Haugwitz Rewentlov grófnő (Barbara
Hutton), 2. Mme Jean Nash Dubonnet, 3. Mrs.
Doris Duke Cromwell, 4. Lady Mendl, 5. Mme
George Bonnet.

Antenor Patino asszony Bolívia párisi kö-
vetének, a felmérhetetlenen nagyon fölött rendel-
kező Simon Ituri Pa'inónak a menyje. Apósa a
világ öt leggazdagabb embere közé tartozik. A
gyönyörű asszony Bourbon-vér és a Durcal spanyol
hercegi pár lánya. Első helyét abban az iz-
galmas divat-párban nyerte el, amelyet hó-

A siker egyik legfontosabb tényezője

az egészség. Mindannak ellenére, hogy ez
köztudomású dolog és hogy a gyomornak tevé-
kenysége révén nagy fontosságot kell tulajdoní-
tani, senki sem fordít kellő gondot a szervezet
eme részére. Mérték nélkül nyelünk le mindent
és minden órában. Ezért nem létezik ember, aki
egy bizonyos kor elérése után ne panaszkodna
gyomorfájdalmokról és zavarokról. Gyomrunk-
kal szembeni visszaélésünk elkerülhetetlen kö-
vetkezményei a gyomorbagok és mindenféle hán-
talmak. A modern orvostudományunk sikerült
felfedezni egy olyan gyógyszert, amelynek az
a nagyértékű tulajdonsága van, hogy a legma-
kacsabb, 10—15 éves gyomor- és bélbetegségek,
valamint vese-, epe- és májbetegedések ese-
teiben már rövid kúra után kifünő, nem várt
erőlményeket mutat fel. A világhírű amerikai
Gastro-D gyógyszerrel van itt szó, amely, mi-
után minden országban ki lett próbálva, való-
ságos áldást jelent az emberiség számára. Orvo-
sok is ajánlják.

A Gastro-D. kapható gyógyszerárakban és
drogériában, vagy postán megrendelhető 135
lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárá-
ban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

nevelkedtek, hogy kevéssel megelégedjenek és hogy
férjük mindjárt Isten után következnek. Ha bajok
történnek, mindketten áldozatokhoz hoznak és éppen
ezért a mi nőink inkább elkészülnek a problémáik-
kal, mint az európaiak.

HA HAZASSÁG ÉS MUNKA KÖZÖTT KELL VÁLASZTANI...

Utolsóinak Marconi márkiné, a drótnélküli te-
lefon feltalálójának özvegye nyilatkozott:

— Az eszményi leány, véleményem szerint, le-
gyen egészséges, önálló, éljen szabad levegőn, sze-
resse a sportot. Táplálkozzék észszerűen és ismerje
azokat a kémiai változásokat, amelyeken az élel-
miszer testében átmev. Főlöleges, hogy a szó kö-
zönséges értelmében becsávó legyen. De mindenes-
re derék nő akarjon lenni.

— Ha a házasság és munka között kell válasz-
tania a nőnek, válassza a házasságot. Maga a kar-
rier nem tesz boldoggá, siker mellett üres maradhat
egy élet. Az a nő, aki mesterséget űz és hozzáso-
kik, hogy egyedül éljen, nagyon magányos lesz, ha
megöregszik. Ha egy férj oldalán él, boldogabb lesz
és élete tartalmasabb. Igaz, hogy a munka biztosabb
siker hoz, mint a házasság, de a siker muló és fűg-
getlen a boldogságtól. Nagyon sok szegény és sze-
rény embert láttam, aki boldog házasságban élt.

— Minden anya békét akar, — fejezte be, —
békét az egész világon. Az anyák nagy befolyást
gyakorolnak a világ gyermekeire,

de vajjon hallgatnak-e az államférfiak az anyák-
ra?

Ha mi anyák a gyermekeket felvilágosítjuk a hábo-
ru borzalmairól, békeszeretetővé tesszük őket és ta-
lán egy elkövetkező nemzedék megvalósítja ezeket
az eszményeket és megkísérli a háboru nélkül való
megvalósítását.

napokon át vivott a windsori hercegnével.

Mind a két szép asszonynak

ugyanaz az izlése és hasonló az alakjuk is.

Mindketten különös előszeretettel viselteknek
a klasszikus vonalak iránt és mindketten szeret-
nek bizonyos excentrikus jelleget adni toalett-
jüknök. A windsori hercegnének, a nagy divat-
szalonok vezetői szerint, az a gyöngéje, hogy
toalettjeim az apró részletek tulságosan elhatal-
masodnak. A hercegné például még egyszeri
angolos koszlümölkön is szereti a sok nagy gom-
bot, míg Mme Patino ezzel szemben a tökélete-
sen korrekt egyszerűség barátja. Miután mind-
ketten ugyanazokban a szalonokban dolgoztak:
az év folyamán ennek nem egyszer tragi-
komikus következményei voltak, mert legalább
husz alkalommal pontosan egyforma toalettben
jelentek meg.

Érdekes, hogy a tiz divatkirálynő és az öt
várományos közül öt amerikai asszony. Mme
George Bonnet, aki most először került ebbe az
elegáns társaságba, senki más, mint

a francia külügyminiszter felesége.

Előkelő helyét azoknak a pompás toalettnek
köszönheti, amelyeket az angol királyi pár, to-
vábbá a Chamberlain-házaspár és a Ribbentrop
házaspár párisi fogadtatására készített.

A világot tiz legelegánsabb asszonya 1933
ban ruhára és ékszerdíszre százötven millió lei
kötött. Toalettzámlájuk fejenként 3 millió és
30 millió lei között mozgott.

Ha három percet késik a galatii gyors, elmaradt volna a basarabiai borzalmas vasuti szerencsétlenség

Egy kézbesítő végzetes szerepe a szerencsétlenségnél. — Az áldozatok kártalanítása folyamatban van

Galatiból jelentik: A borzalmas arányú basarabiai vasúti szerencsétlenség ügyében a bűnügyi vizsgálat befejezést nyert. A kihallgatásokat mindvégig Iupascu Nicolae galatii főügyész végezte, aki végül is úgy intézkedett, hogy a vádlottak felett a galatii katonai törvényszék ítélkezze.

A napokig tartó kihallgatások eredményeképpen négy vasúti tisztviselő került a vádlottak padjára: Juncu Constantin 49 éves galatii lakos, helyettes állomásfőnök, Cristea Vasile 23 éves ugyancsak galatii lakos, a második számú forgalmi iroda főnöke, Varnava S. Grigorie 33 éves izmail megyei lakos, Frecatei vasútállomás főnöke és Rusnea Petre 20 éves ismaili lakos, a Frecatei állomás forgalmi tisztviselője. A vádirat szerint ennek a négy vasúti hivatalnoknak a CFR szabályzattal ellentétes rendelkezése és a felelősek részéről kiadott intézkedéseknek önhatalmú megváltoztatása idézte elő azt a megdöbbentő vasúti szerencsétlenséget, amelynek több, mint száz halálos áldozata volt. Amennyiben a katonai törvényszék ítélkezésénél azokat a szakaszokat veszik tekintetbe, amelyeknek alapján a vádirat elkészült, úgy

a vádlottakra 5—8 évig terjedhető fogsázbüntetés vár.

A lefolytatott vizsgálat során, amelyet egyrészt a CFR vezérigazgatósága, másrészt pedig a bűnügyi hatóságok végeztek, sok olyan mulasztás derült ki, amely kellő magyarázatot nyújt arra nézve, hogy az utóbbi időben tulajdonképpen miért is történt annyi vasúti szerencsétlenség. Így megállapítást nyert, többek között, hogy a szerencsétlenség napján a vasút galatii felügyelősége frásos utasítást küldött valamennyi vasúti ellenőrnek, hogy személyesen ügyeljenek fel a forgalom rendes lebonyolítására. A kiadott utasítás értelmében, tekintettel arra, hogy a hóviharak hasznavehetetlenné tették a távbeszélő és táviró vezetékeket, ezeknek az ellenőröknek a különböző irányokban elindult szerelvényeket kellett elkísérniük. A galatii CFR felügyelőség azonban valamennyi ellenőrhöz szóló utasítását egy kézbesítőnek adta ki továbbítás céljából. Ez a kézbesítő, mint később kihallgatása alkalmával elmondotta,

nem tudta valamennyi vasúti ellenőrt felkeresni, mert rossz idő volt.

Igy mire azt a vasúti ellenőrt megtalálta volna, aki nek a basarabiai vonatot kellett elkísérnie, a szerelvény már elhagyta a pályaudvart. Kiderült az is a vizsgálat folyamán, hogyha a Galatii irányába ha-

ladó szerelvénynek csak három perces késése lett volna, úgy az ellenkező irányból érkező szerelvény befutott volna az etuliai állomásra és

a borzalmas katasztrófa nem következik be.

A szerencsétlenséghez azonban egyrészt az is hozzájárult, hogy a nagy késések miatt mindkét szerelvény a szokottnál nagyobb sebességgel robogott.

A halálos áldozatok utolsó csoportját vasárnap temették el. Különösen megrázó jelenetek játszódtak le a Croitorescu család tagjainak temetésén.

Itt az anyja és két leánya veszítette életét

és a három koporsót, amelyet szánon vittek a temetőbe, a gyászoló közönség ezrei kísérték. A család harmadik leány-tagja amputált lábakkal a kórházban fekszik, úgyhogy nem lehetett jelen hozzátartozói temetésén. Néhány percel később már egy másik áldozatot kísérték utolsó útjára. Maxim kereskedő feleségét temették. A férj szintén súlyos sérüléseket szenvedett az összeütközésnél és jelenleg a zsidó kórházban ápolják.

A szerencsétlen ember a kórház ablakából nézte végig, amint feleségét a temetőbe vitték.

Több halottat ismeretlenül földeltek el, mert senki sem ismerte fel közöttük hozzátartozóját.

Néhány nappal ezelőtt már megírtuk, hogy a CFR vezérigazgatósága két bizottságot alakított, a melyek a helyszínen állapítják meg és fizetik ki a kártérítési összegeket. Az egyik bizottság Galatiban, míg a másik Bolgrádban működik és már megkezdte a kártalanításokat. Az elhalálozott első osztályú utasok hozzátartozói

400 ezer, a második osztályú 300 ezer, míg a harmadik osztályú utasok hozzátartozói 200 ezer leit kapnak.

A bizottságok ezenkívül megjelennek a kórházakban és a szerencsétlenségnél életbenmaradt áldozatokat sérüléseik súlyosságához mérten kártalanítják. Így például egy amputált lábért a CFR 100 ezer leit fizet ki. A Croitorescu család, amelynek három tagja veszítette életét a frecatei katasztrófanál, 600 ezer leit kapott, miután az áldozatok harmadik osztályon utaztak. Bazalac Mihail izmaili hadnagynak, aki mindkét lábát elvesztette, 400 ezer leit fizettek ki. Vasárnapig egyébként a két bizottság összesen 5 millió 100 ezer leit juttatott a hátramaradottaknak. A kártalanításokat végző bizottságok két 400 ezer, két 300 ezer, tizenhat 200 ezer és egy 100 ezer leies kártérítési összeget utaltak ki.

A királyi helytartóság palotája Temesvár egyik legszebb épülete lesz

Vlad Victor, Liuba Cornel és Hubert Mátyás építész-mérnökök véglegesen elkészítették a királyi helytartóság új palotájának terveit, amelyeket a belügyminiszter is jóváhagyott. Az új helytartósági palota, amely a háztartási iskola számára megkezdett, de félbemaradt épület felhasználásával készül, Temesvár egyik legszebb épülete lesz és reneszánsz-stílusban készül. A palota beépített területe ezerhatszáz négyzetméter lesz, uccai frontjának hossza hetvennyolc, marmassága huszonöt méter lesz. A négyemeletes palota három méter magas pincéjében lesz a központi fűtés berendezése, két légvédelmi fedezék, a helytartósági nyomda, garázs négy autó

részére és különböző raktárak. A földszinten lesz a huszonnyolc méter hosszú és nyolc méter széles pompás díszterem, a telefonközpont és több segédhivatal. A palotában 70 irodahelyiség és több városzoba lesz. A közlekedést három lépcsőház és három felvonógép szolgálja. A királyi helytartó dolgozó szobája az első emeleten lesz. A főbejáratot csak ünnepléses alkalmakkor nyitják ki. Az épület homlokzatán névezik el az ország címerét. A palota építési és berendezési munkálataira február hatodikán tartják meg az árlejtést. Mihelyt ezt jóváhagyják, azonnal megkezdik a munkálatokat. A királyi helytartóság 1939. november elsején foglalja el új otthonát.

Sikkasztás az orsovai adóhivatalban

Három és félezer oldalas vádirat a bűnösök ellen

A pénzügyminisztérium ellenőrző közegei megállapították, hogy az orsovai adóhivatal több tisztviselője okirathamisítás és hamis könyvelés segítségével nagy összegeket sikkasztott és ezzel az államnak súlyos károkat okoztak. Az orsovai adóhivatal könyveinek és nyugóinak alapos megvizsgálása után kiderült, hogy az adóhivatal által beszedett összegek nyugtáit csak az inkasszált pénzek tizedrészére állították ki és a könyvekben is hamisítások történtek, mert ezek szerint alig történt adófizetés. Az ellenőrzés

alkalmával azonban az is kitért, hogy az adófizetők rendszeren teljesítették adófizetési kötelezettségüket és az adófizetési ívükön pontosan feltüntették a befizetett összegeket, míg a másolatokat meghamisították. A pénzügyminisztérium a vizsgálatra vonatkozó és 3480 oldalra kiterjedő iratcsomót a karánsebesi ügyészség elé terjesztette, amely ennek alapján elrendelte a vétkes tisztviselők letartóztatását. A bűnösöket a közpénzek elsikkasztása miatt vonják felelőségre.

Háztulajdonosok panasza a felületes kéményseprés miatt

Számos háztulajdonos részéről panaszok hangzanak el a kéményseprési munkálatok felületes végzése miatt. A kéményseprés megjelene az egyes házakban, felmennek a padlásra, elvégzik a kémények tisztítását, majd könyvecskéjükben elismertetik ezt a házmasterrel. A legközelebbi tűzrakásnál azonban gyakran kiderül, hogy a kémény mégis füstöl, vagy nincsen kellő huzata. A kéményseprés elvégzik az előírt golyózást, ami abból áll, hogy a kéményseprésnek a padlásán levő nyílásába láncan függő vasgolyót bocsátanak le, de ugyanezt a munkát elmulasztják a kémény felső részén is elvégezni. Miután télen a kéményseprésnek nehéz a háztetőkön járkálni, ezt a felső golyózást az őszi hónapokban kellene elvégezni, amikor a tető száraz és azon a járás nem veszélyes. Leghelyesebb, ha a háztulajdonos, vagy a házmaster minden kéményseprés-kor ellenőrzi, vajjon a kémény felső része is tiszta-e és nincs-e korommal eldugulva. Az ellenőrzés ugye ejthető meg, ha a padlásán levő kémény-nyílásba kis zsebtűkröt tartanak be, amely visszaturkózi a felső nyílást, ha az szabad. A háztulajdonosok megkeresik a városi kéményseprési igazosztályt, hogy a kéményseprésket a kémények alapos tisztítására utasítsa.

A Scala moziban
péntektől kezdve

Szerdán utoljára:
Danielle Darrieux filmje:
Mégis ártatlan!

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, négyhétre 200, félve 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottnak egy hónapra 60, négyhétre 180, félve 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, négyhétre 350, félve 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

A higgyóbarát

Bernard Shepard newyorki élelmiszeriparkoskedőnek meggyőződése, hogy a kigyókat úgy testben, mint lélekben igen sok méltatlan bánatolom éri az emberek részéről. A kigyók iránt táplált kedvezőtlen előítéletek eloszlatására kigyó tanulmányozási alapítványt létesített a New-York állambeli, Monroe-ban. Az alapító okirat szerint az intézet főcélja, hogy a kigyók szeretetére nevelje a közönséget. Az alapítvány keretében kigyóform is működik: ezt bárki ingyen megtekintheti. Minden látogató szakszerű felvilágosításokat kap a nagynyobbrészt ártalmatlan kigyók életmódjáról, szokásairól, valamint hasznos tevékenységükről. Igen sok kigyó hasznos segítőitarsa az embernek, mert tisztítja a mezei patkányokat, egereket és a vetés egyéb rongálóit.

— **IDŐJÁRÁS:** Délnyugati szél, a hőmérséklet lényeges emelkedése, általános olvadás és eső várható.

— **AZ ANGOL KIRÁLYI PÁR HOLLYWOOD-BA IS ELLÁTOGAT.** Londonból jelentik: Az angol királyi pár májusi amerikai látogatása alkalmával valószínűleg Hollywoodot is meg fogja látogatni. A meghívást Madelain Carol angol filmszínésznő adta át a királyi párnak. György király csak Washingtonban fog majd dönteni a meghívás végleges elfogadásáról.

— **LITVANIA — SEMLEGES!** Kovnából jelentik: A minisztertanács kedden hirdette ki a litván állam semlegességéről szóló törvényt, amely azonos szövegű az eszt és a lett semlegességi törvényekkel.

— **KIVÁNDORLÁSI BIZOTTSÁG ALAKULT PRÁGÁBAN.** Prágából jelentik: Az elmúlt napokban a cseh fővárosban a csehszlovákiai kivándorlás egységes irányítására bizottság alakult. A bizottság emlékirattal fordul az angol birodalomhoz a kivándorlás megsegítése miatt. A kivándorlás célja új település és életlehetőségek teremtése főleg a cseh szociáldemokraták, a német emigránsok és a csehszlovákiai zsidók számára.

— **ZÜRICH I TÖZSDEZÁRLAT.** Páris: 11.61 és fél, London: 20.51 és fél, Newyork: 442 és háromnegyed, Milánó: 23.30, Berlin: 177.62 és fél, Szófia: 540, Prága: 15.15. Varsó: 83.75.

(—) **HÁZASSÁGOK.** Az anyakönyvi hivatalban a következő mátkapárok kötötték házasságát: Huhn Károly női fodrász és Stein Márta, Benel Artur magántisztviselő és Wonka Melánia, Bidican Ion asztalos és Nanu Felícia, Nicolici Ion munkás és Lupu Ana, Tölgyi Vilmos villanyszerelő és Kalmár Etel, Pollák Áron kereskedő és Strull Matild, Simon Ferenc szőlős és Ádám Rozália.

Mozi

MŰSOR

SZERDA, JANUÁR 5.

APOLLÓ: Bécsi kedélyesség (német film).
ATLANTIC: Az édes anyaföld és a bajnokok (német filmek).

CAPITOL: Bécsi kedélyesség (német film).

RIVOLI: A lázadó hős (német film).

SCALA: Mégis ártatlan (angol film).

1871. január 4-én mutatta be a Magyar Tudományos Akadémia ülésén Barna Ferdinánd az első magyar Kalevala-fordítást. A Kalevala a magyarokkal rokon finn nép nemzeti hőskölteménye. A költemény a finn ősköltészet igazi képe és hősi alakja maga a finn nép. 1909-ben Vjkar Béla Finnországban végzett néprajzi és nyelvi tanulmányai alapján új fordítást adott ki, amely az elsónél sokkal tökéletesebb és híven tükrözteti vissza ugy formájában, mint belső tartalmában az eredeti Kalevalát.

1785 január 4-én született Grimm Jakab német nyelvész és meseíró. Mint nyelvész nagy és értékes tudományos munkát végzett. Ennél azonban sokkal maradandóbb és értékesebb munkát végzett meseírásával. Meséi tanulságosak, a gyermekeket jóságra, szeretetre és szerénységre oktadják. Valamennyi meséjét lefordították magyarra is. Meséinek egy részét együtt írta nálánál egy esztendővel fiatalabb öccsével, Grimm Vilmos Károlyval, aki neves régiségbűvár volt.

— **NAGY A MELEG ARGENTINÁBAN.** Buenos Airesből jelentik: Pár nap óta az egész Argentínát rendkívül forró hőhullám borította el. Buenos Airesben 37 fok Celsiusot mértek, míg az északi körülményben levő Tucumanban a hő 46 Celsius fokig emelkedett.

(—) **LOPÁS, VAGY TILTOTT VALUTAKE-RESKEDELEM?** Jäger Sebestyén nyolcvanhárom éves koldus lakásában egy tízdolláros bankjegyet tartogatott, amelyet leánya küldött neki Amerikából. Az egyik napon az amerikai bankjegy eltűnt és ebből bonyodalmas ügy lett. Az öreg ember egyben ama gyanújának adott kifejezést, hogy a tíz dollár Daba Ioan nevű ismerőse vitte el a lakásából. A gyanúsított azt vallotta, hogy a tízdolláros bankjegyet Jäger Sebestyén adta át neki, hogy beváltsa. Az amerikai bankjegyet két ismerőse segítségével már be is váltotta leire. Ezzel szemben Jäger azt állítja, hogy a leányától kapott dollárokat mindig a Nemzeti Bankban váltotta be és a tízdolláros bankjegyet is ott akarta beváltani. Az állítólagos lopás és a tiltott devizakereskedelem ügyében az ügyészség folytatja a nyomozást.

— **Pillanatnyi elmezavarában legyilkolta nagyszüleit.** Turnu Severinből jelentik: A város melletti Cioborești községben borzalmas családirtás történt. Constantin Ornoiu gyengeelméjű fiatalember újév napján meglátogatta nagyszüleit. Ebéd közben örjöngeni kezdett és felkapott egy kenyérvágó kést, amellyel agyonszúrta 77 éves nagypapját és 74 esztendősnő nagyanyját. A kettős gyilkosság után a véres késsel kirohant az utcára, ahol több járőrelőt megsebesített. A dühöngő örltet csak nagy erőfeszítéssel tudták ártalmatlanná tenni.

— **Hajózhatóvá teszik a Dámbovitát.** Bucarestből jelentik: A Semmalul jelentése szerint tavasszal nagy csatornázási munkálatok kezdődnek: a Dámbovita folyót teszik hajózhatóvá. Ezzel a csatornázási munkálattal vízi összeköttetést létesítenek a főváros és a Duna között.

Elsüllyedt egy török hajó Constanta közelében

22 ember fult a tengerbe. — Egy szovjethajó legénységét félfholt állapotban mentettek meg

Nagy viharok a Fekete tengeren

Constamból jelentik: Mangalia kikötő egyik alkalmazottja tegnap észrevette, hogy a tengeren, kis távolságra a parttól egy vontatóhajó küzd a hullámokkal. Azonnal értesítette a kikötő parancsnokát és intézkedésére több bárka sietett, a hajó segítségére. Rövidesen sikerült néhány halászbárkának megközelíteni a hajót, amelyet vontókötélre vettek és bevontattak a kikötőbe. Itt kiderült, hogy

a hajó szovjet zászló alatt hajózik Nava néven s fedélzetén öt teljesen kimerült matróz tartózkodik,

akiket azonnal a mangaliai kórházba szállítottak. A szovjet tengerészek elmondották, hogy még december 30-án indultak el egy Fekete-tengeri kikötőből Odessza felé. A tengeren a hajó motorja felmondotta a szolgálatot és a hajó a hullámok játékszerévé vált.

A legénység élcímiszter készlete kifogyott és a tengerészeket éhség és hideg kínozták.

— **CSÜTÖRTÖK DÉLTŐL — HÉTFŐ DÉL-UTÁNIG A KÖZHIVATALOKBAN SZÜNETEL A MUNKA.** Tekintettel arra, hogy pénteken Vízkereszt ünnepe lesz, szombaton pedig Szent János napja, ennek következtében a közhivatalok csütörtökön délután beszüntetik működésüket, amelyet csak hétfőn, január kilencedikén délután 3 órakor folytatnak. Sok intézménynél, valamint magánvállalatnál Bucarestben hasonló lesz a helyzet. Az üzleteket pénteken és vasárnap zárva tartják, de szombaton nem, miután Szent János napja nem szerepel ama ünnepek között, amelyekre a vasárnapi munkaszüneti intézkedések vonatkoznak. Az iskolákban a tanítás az egész ország területén január kilencedikén, hétfőn reggel kezdődik meg. Pénteken, Vízkereszt napján a vasárnapi munkaszüneti rendelkezések irányadóak.

(—) **Eljegyzés.** Dr. Telbisz Péter ügyvéd (Obessenyő) és Csokány Lisztó (Vinga) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

(—) **A GÖRÖG KELETI SZERB KARÁCSONYI.** A görög keleti szerb egyház karácsonyi istentiszteletei csütörtökön, január ötödikén veszik kezdetüket. Ezen a napon a temesvári összes szerb templomokban reggel nyolc órakor kezdődik az ünnepi istentisztelet, délután négy órakor szintén lesz istentisztelet. Csütörtök délelőtt tízenegy órakor a belvárosi szerb egyházközség hivatali helyiségeiben karácsonyi ünnepélyt rendez, amely alkalommal gyermekek és szegények karácsonyi megajándékozásban részesülnek. Pénteken, január hatodikán a szerb templomokban szintén istentisztelet, délben egy órakor pedig liturgia. Szombaton, január hetedikén a szerb egyház az első karácsonyi ünnepnapot üli. Reggeli mise félhét órakor, délelőtt tíz órakor pedig ünnepi nagymise. Ennek keretében az összes templomokban felolvassák Csirics Irinei dr. szerb püspök karácsonyi pasztorlevelét. Délután négy órakor ünnepi vescevény. Vasárnap, karácsony másodnapján, reggel hét órakor lesz mise, délelőtt tíz órakor ünnepi mise, este hét órakor ájtatosság. Hétfőn, január kilencedikén szintén reggel hét órakor lesz mise és délelőtt tíz órakor ünnepi istentisztelet. A karácsonyi istentiszteletek sorrendje valamennyi templomban egyforma.

(—) **BUTEANU NICOLAE DR. ELŐADÁSA A RÁDIÓBAN.** Buteanu dr. királyi helytartósági közegészségügyi vezérfelügyelő január 11-én este hét órakor a bucarestii rádióban nagyszabású előadást tart Temes, Arad, Krádsó, Szörény és Hunyad megyék egészségügyi állapotairól, a lefolytatott egészségügyi offenzíva eredményeiről és a további teendőkről. Buteanu Nicolae dr. vezérfelügyelő előadása nemcsak az orvosok, hanem a közönség számára is feleltet érdekesnek ígérkezik.

— **Minden határsértésért 100 csehet u'asítanak ki a lengyelek.** Varsóból jelentik: A sziléziai vajda azonnali hatállyal 100 cseh állampolgárt utasított ki az Olsa vidékéről. Valószínűnek veszik, hogy az intézkedés válasz a határ közelében, december 31-én történt cseh incidensre. A lapok megemlítik, hogy minden olyan merénylet után, amelyet csehek követnek el lengyelek ellen, Lengyelország területéről 100 csehet fogynak mindig kiutasítani.

A mangaliai kikötő kapitánysága távbeszélőn értesítette a bucarestii szovjet követséget, amelynek vezetői intézkednek a hajó és a tengerészek hazaszállításáról.

Az „Alexander Akarsek” nevű török benzinszállító hajó a Fekete-tengeren tomboló hatalmas vihar áldozata lett.

A hullámok egy homokzútomra sodorták a hajót, amely súlyos sérüléseket szenvedett.

A legénység úszva menekült a partra, ahol a parti lakosság részesítette első segélyben a menekülteket. A török hajó szerencsétlenségéről értesítették a bucarestii török konzulátust, amely azonnal intézkedéseket fogantatott.

A Fekete-tengeri viharban ezenkívül még számos vitorlás bárka is elsüllyedt.

A „Millet” nevű török hajó ugyancsak elsüllyedt és 22 főnyi személyzete a hullámok között lelte a halálát.

(—) Likörgyárosok és szeszital-nagykereskedők ülése. Aradon ma, január negyedikén, a likörgyárosok és szeszital-nagykereskedők országos szakmai ülést tartanak. Ezen alkalommal megbeszélnek az aktuális problémákat és részletesen megtárgyalják azokat a módosításokat, amelyeknek alapján előkészítik a szakmai céh megszervezését. Az ülés az aradi kereskedelmi és iparkamara helyiségeiben lesz és azon Temesvárról is számosan vesznek részt.

(—) Vasúti kedvezmény a téli üdülőhelyekre. A vasút vezérigazgatósága ötven, illetve huszonöt százalékos vasúti kedvezményt biztosít mindazoknak, akik téli üdülőhelyeket látogatnak. Ez év január elseje és február 28-ika között 50 százalékos vasúti kedvezménnyel lehet utazni a Gyilkos-tóhoz, míg ez a kedvezmény egész évre érvényes Predealra, Bustenibe, Sinaia és Dorna Vatra üdülőhelyekre. Huszonöt százalékos vasúti kedvezményben részesülnek azok az utasok, akik Aninán keresztül Steierlakra, Toplita Romana állomáson keresztül Borzskére, a bukovinai Câmpulungra, Râmnicul Vâlcea-ra, Alsó- és Felsőtömösre, vagy Tusnádra utaznak.

— A MAGYAR IFJÚSÁG BALJA. A magyar ifjúság február 5-én rendez meg Kolozsváron az Iparkamara helyiségében hagyományos bálját, melyre meghív mindenkit, aki egy keveset is érdeklődik a magyar ifjúság sorsa iránt. Egy kellemesen eltöltött éjszakával valójában az egyetemek és főiskolák padjaiban ülő és a jövőre készülő magyar ifjúság ügyét mozdítja elő mindenki, aki a magyar ifjúság báljára elmegy.

(—) A LAKÓK NÉVJEGYZÉKE. A háztulajdonosok január végeig kötelesek a pénzügyigazgatóságon lakók névjegyzékét bejelenteni. A jegyzékben pontosan fel kell tüntetni az utcát, házszámot, az egyes lakók nevét, foglalkozását, valamint az általa fizetett évi lakbért. A jegyzék nyolc leles kincstári bélyeggel és egy leles repülőbélyeggel kell ellátni.

(—) VALLÁSVALTOZTATÁSOK 1938-BAN. Az elmúlt 1938. év folyamán a temesvári anyakönyvi hivatalban kétszázhatvanhat egyént jelentette be, hogy eddigi vallásfelekezeteiből kilép és új vallást vesz föl. Ezek közül százötvenkét: egyén volt, aki a zsidó vallást elhagyta és valamely keresztény felekezet köteleibe lépett. A többiek valamely keresztény felekezettelől másikba tértek át. A vallásvaltoztatás legtöbb esete vegyes házasságokból kifolyólag történt és ilyenkor rendszerint a menyasszonyt ért át a végleges vallására. Ilyen tekintetben leginkább a görög keleti ortodox vallás könyvelhet el nyereséget.

(—) HALÁLOZÁSOK. Meghaltak: Bagi Flórián hetven éves munkás, Bayer Leopoldina született Wobring kilencvenéves, Molnár Sándor Lajos nyolc hónapos, Schelken Albert két napos, Latu Aurel hét éves.

— Jégtáblák borítják a zajló Dunát Galatiból jelentik: Hársvatól Galatig az egész Dunát zajló jégtáblák borítják. A brailai és galatii kikötőkben megszűnt minden tevékenység. Tulcea mellett valóságos hidat képeznek az összetorlódt jégtáblák. A dunai kikötők tétlensége növelte a constantai kikötő forgalmát. A rakтарыban és tárházakban megszakitás nélkül folyik a munka. Silistrát ismét elzárta a jégzajlás az ország többi részétől. Az egész megyében szünetel a forgalom. A főváros körüli tavak: a Floreasca, Baneasa, Herestrau és a többiek mélyen befagytak, épp úgy, mint a Ciznugiul is.

— Szabadlábra helyezik dr. Bródy volt ruszin miniszterelnököt. Londonból jelentik: A Daily Telegraph azt jelenti Prágából, hogy dr. Bródy volt ruszin miniszterelnök rövid időn belül visszanyeri szabadságát és ügye nem kerül tárgyalásra. A prágai kormány ugyanis az amnesztia következtében el fogja ejteni a vádakat Bródy ellen.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJELEI SZOLGÁLTATA:

Szerdán, január 4-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Libertatii téren levő Jahner K. gyógyszerház.

A II. kerületben a Badea Cartan téren levő Maszalts gyógyszerház és a Stefan cel Mare utcában levő Zeiner gyógyszerház.

A III. kerületben az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszerház.

A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Csillag gyógyszerház.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerház és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerháza állandó éjszakai szolgálatot tart.

(—) Kimutatás a vállalatok alkalmazottairól, a népesedési hivatal számára. Az összes cégeknek és vállalatoknak, amelyeknek alkalmazottaik vannak, kötelesek kimutatást készíteni az alkalmazottakról a népesedési hivatal számára és ezt a kimutatást sürgősen be kell terjeszteniük. Az utóbb eszközözendő felvételeket vagy elbocsátásokat ugyancsak esetről esetre, haladéktalanul be kell jelenteni a népesedési hivatalnál. A temesvári Kereskedők Egyesülete ezeknek a kimutatásoknak a mintájával készséggel szolgál tagjai számára.

(—) Dragalina táborok a helytartónál. Dragalina Cornel tábornok-hadosztályparancsnok, aki néhány napon keresztül távol volt Temesvárról, tegnap látogatást tett Marta Alexandru dr. királyi helytartónál, akinek az újv alkalmából szerencsekívánatait tolmácsolta.

(—) Korcsolyák, kályhák, takaréktűzhelyek, kályhaelőtti tálcák, konyhaberendezési tárgyak nagy választékban Scherter Ottó vaskereskedésében, Temesvár, Belváros.

(—) Öngyilkosság. Henrik Antal 38 éves, zsombolyai lakos, öngyilkossági szándékából felakasztotta magát és meghalt. Az életunt ember szűkös viszonyok között élt és ezenkívül alkoholista is volt. Tettét is valószínűleg alkoholis mámorában követte el.

(—) Főszolgabírói értekezlet. Tegnap délelőtt Praporgescu Gheorghe czredes-prefektus elnöklte alatt Temestorontálmegye főszolgabírái értekezletet tartottak. Az értekezleten az egyes járások vezetői beszámoltak a közigazgatás menetéről, egyúttal pedig útmutatást kaptak az új községi költségvetés összeállítására vonatkozólag.

Az éjszakából a nappalba vezető hidon botorkál Bözsi, a virágúr leány, akit édesanyja félt a színházról és mozitól

Az éjszakának vannak romantikusai. Nem azokat gondolom, akik elérzékenyülve andalognak holdfényes erdőtitkoson, akik kizarándokolnak a víz partjára bámulni az ezüsttaraju hullámok örök játékát, akik szerelmesei az éji erdő lombusogásának, akiknek könny tódul szemébe a csalogány dalának hallatára, az éjszaka valódi romantikusai azok, akik a kávéház, vagy dancing füsttel terhes levegőjében szövik álmaikat, akik órákon keresztül gondolatba elmerülve ülnek egy üres kapuciner mellett, akik a lokál talmfényét valódi aranyként látják, a kopott bársonyülést fényűzésnek érzik, a kávéházi márványasztalban nem a kávéházi asztalt, hanem a márvány nemes anyagát látják.

Vannak éjszakai és vannak nappali emberek. A nappali ember frissen megborotválva jókedvűen siet el hazulról kora reggel, örömmel végzi el munkáját, viszont röviddel vacsora után elálmosodik, lefekszik és az egészséges ember álmával alussza át az éjszakát. Az éjszakai ember számára kín a korai felkelés, a nappali munka, akkor kezd éledni, ha felgyulnak az uccákon a neonfények, ha a kávéházakban megszólal a zene. Az éjszakai ember a bárban fellépő művésznőben talán még a mai jőziban korban is az éjszakai tündért látja, nem pedig a mindennapi sovány kenyérdarabkáért sulyosan dolgozó artístát, aki elhiszi, mert el akarja hinni a cigányprimás, vagy dzsezzdobos széles vendégfogó jókedvének valódiságát. Az ivlompák és a hangulatvilágítás fénye mellett nem látja, hogy az éjszaka nőinek arca többnyire retusálva van, nem látja, hogy a táncos és a pincér fekete frakkja zöldre fakult, nem látja, hogy az éjszaka mesterséges ruzszzal tesz szebbé, kívánatosabbá mindent, ami nappal bizony szürkének, fakónak nézne ki. Csak néha-

néha, átvirrasztott éjszaka után a reggeli szürkületben, amikor az éjszaka munkái fáradtan, borostás állal támolyognak hazfelé, veszi észre, mennyire csálka voltaképpen a sokféle színben tündöklő éjszaka.

A nappali és éjszakai ember között, alig vezet hid.

Vagy talán mégis?...

NAPPAL ISKOLÁBA JÁR, ÉJJELE VIRÁGOT ÁRUL

A temesvári kávéházban fiatal lány kínálja virágjait. Végigjárja az egyik lokált, majd a másikban bukkan fel. Az éjszaka habitúit ismerik Bözsi, a virágúrslányt. Hozzáértartozik az éjszakához...

A napokban hallottam Bözsi történetét. Egyike azon keveseknek, akik megtalálták a hidat az éjszaktól a nappalhoz. Nehéz, keserves út, fiatal életerős energia kell a megjárásához.

Reggel nyolckor szól a zárdaiskola csengője. A padban az iskoláslányok fekete uniformisában, hófehéren virító gallérral ott ül Bözsi, a virágúrslány, azaz pardón Bözsi a VII. osztály tanulója. Mert itt, a zárda hívós falai között a többi kisleánynak fogalma sincs róla, hogy Bözsi éjjel virágúrlással keresi kenyerét. Legfeljebb azt veszik észre, hogy társnőjük sokszor fáradtnak látszik, néha bizony elbóbiskol, többször pedig, — rendszerint vasárnap, vagy ünneppal után — nem jön az iskolába, anélkül, hogy ezért megróvást kapna a tisztelendő nővértől. Az egyedüli, aki Bözsi titkát ismeri, a tisztelendő nővér. Csak, aki egészen szigorú önmagával szemben, tud másokkal szemben ily jószágos elnézést gyakorolni. Ha Bözsi véletlenül az előadás közben elszunnyadt, történetesen másfelé néz...

Bözsi zongorázni, énekelni tanul

Ha vége van az iskolának, Bözsi mást is tanul. Felfedezték, hogy jó hangja van, ezt képezteti ki, azonkívül tanul zongorázni, a zeneelmélet, összhangzattan tanait igyekszik kiismerni, a zongorán gyakorolni is kell. Bizony jócskán kell lespórolni a mindennapi fiatal leányalomból annak, aki járni akarja a hidat a nappal és az éjszaka között.

Az idén végezte el Bözsi a zárda hetedik osztályát, most már nem jár iskolába. Azon gondolkodik, hogyan teherné le a különbözőzeti vizsgát a hetedik elemi és a középiskola harmadik osztálya között. Utána még le akarja tenni a kis maturát. Közben franciául is tanul, mert elvégre francia chansonokat csak úgy lehet énekelni, ha a gallok nyelvénél kiéjtése nem okoz nehézségeket. Bözsi rendületlenül bízik abban, hogy a kitűzött célt eléri, ott fog állni fényben, ragyogásban a közönség viharzó tapsai között, mint nagy művésznő, újságok hozzák a nevét és beírják abba az aranykönyvbe, amelyet művészetnek hívnak.

A nyakam merev a fájdalomtól

— Mit csináltál, ha a nyakfájdalom ily hamar elmúlt?

— Az egyetlen hatásos szert használtam: bedörzsölőtelek **CARMOL**-lal.

*) Carmol a legjobb bedörzsölőszer meghűlés, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen.

Egyelőre csak egyet nem tud még. Nem ismeri belülről a színházat és a mozit, mert anyukája megígértette vele, hogy ily helyekre, ahol a kisleánynak könnyen elromolhatnak, nem fog járni. A bár, ahol könnyűvérű hölgyek pezsögnek fiatal vagy idősebb férfiak társaságában, egészen más. A bár a mindennapi kenyérkeresetet jelenti, mert a bárnők szívesen beszélnek rá gavalérjaikat, hogy virágot vásároljanak. A színház, a mozi legfeljebb jövő álomkép. Valóságga csak akkor lehet, ha Bözsi kiképezte a hangját, megtanult mindent, amit meg akart tanulni, szerencséje is lesz és bejut a galériába, ahol a nagy énekesnek nevét írják fel.

Az éle; furcsa és rendszertelen. Miért ne fordulhatna elő, hogy rámosolyog Bözsi, aki éjjel virágot árul, nappal pedig tanul. Miért ne lehetne rá az éjszaka zsendülő virágjaiból csillag fejlődék, új csillag a színház, vagy a koncertterem egén, akiről hasábotak irnak a lapok, aki interjúkat ad és aki addig elfelejté azt a keserves hidat, amely az éjszakából átvezet a nappalba... (B.)

Derüs visszaemlékezések öt évtized temesvári szinigazgatóira

Ötven esztendő alatt bizony voltak egy tucatnyian temesvári magyar szinigazgatók. Tizenkét apostol, aki egymást követve működött. Baj lett volna, ha egyszerre mind a tizenkettő szerepelt volna. Micsoda zenebona lett volna a haladás és a siker helyett! Sokak küzdöttek, sokat fáradoztak, sokat eseltek. De most nem méltatást akarunk írni és nem bírálatot, hanem csak egy csendesen visszagondolunk rájuk és visszaidézünk egy-egy derüs színlotot.

KRECSANYI IGNÁC,

a hosszú Krecsányi áll a sorban elől. Tizenöt éves szinigazgatói múlt után 1888-ban kapta meg a temesvári színházat. Kiváló szakember volt, nagyszerű színészeket, nevelt magának és a budapesti színházaknak, amelyek tehetséges tagjait sorra elszerződtették. Jól ment alatta a színház, de azért mindig sirt és anyagi gondokról panaszkodott. Ezt azért eselkedte, nehogy színészi előlégért ostromolják. Ha mozdulni kellett, ami színházi nyelven azt jelenti, valahányszor a téli szezon végén Budára indult, társulatának szemláltára adta oda aranyórát, felesége fülönfüggőjét és egyéb ékszereit a titkárnak.

— Vigyed a zálogházba fiam, — sopánkodott — mert másképpen nem tudom a truppot elutaztatni.

Addig tréfált a sorssal, míg az valóra váltotta panaszeit és szegény öreg Krecsányi koldusszegényen halt meg.

KOMJÁTHY JÁNOS

csak egy évig szinigazgatót Temesvárott, de tétől talpig ur, gavallér emlékét hagyta maga után. Mulatni szeretett. Egy alkalommal az Iglói diákok operettben Holéczy Pista diák apját, a csongrádi polgármestert játszotta. Az egyik felvonásban nagy murit csap az iglói kocsmában. Aznap éppen névnapja volt és a rendező ennek öröme az üvegekbe a rendes színezett víz helyett igazi jóféle bort töltetett. Mikor Komjáthy az első kortyot itta, bámult, csudálkozott, de aztán csettintett a nyelvvel és egy hajtásra üresre itta a poharat. A szinpad lát-szatmulatság helyett igazi dárídó keletkezett a közönség szemláltára. Cincogott a hegedű, Komjáthy János szívből dalolt és ha szerző nem írta volna elő, akkor is felpenderült volna az asztalra, hogy ott csárdást járjon. Mikor vége volt a felvonásnak, erőszakkal kellett eltávolítani a szinpadról, hogy ott a következő felvonás számára a díszletet be tudják állítani. A szinfalak mögött leittatta aztán a rendezőt, az ügyelőt, a díszletező munkásokat, a tűzoltókat. Egy szerencse volt, hogy a darabban már nem volt semmi dolga. Másnap azonban, mire ki jőzandott, botránykozás miatt önmagát ezer koránára büntette. A pénzt a kardalások közt osztotta szét.

Mulatós ember volt

SEBESTYÉN GÉZA

is. Hat évig vezette a temesvári színházat. Sokat éjszakázott, ivott, cigarettázott. Futotta a jövedelemből, mert alatta a színház briliáns üzlet volt. Egyes színészei, akik vele mulattak, rendszeresen felhasználták az alkalmat és a helyszínen előlegeket kértek. Tudták, hogy az így adott előleget Sebestyén Géza rendszerint elfelejti. Vágó Pista bácsi, a színház anyagi ügyeinek vezetője, aki erről értesült, úgy akart a bajon segíteni, hogy esténként csak szüken adott a direktornak pénzt.

— Tessék csak aláírni a kávéházi számlát, — mondotta — aztán, ha jelentkezik vele a főpincér, kifizetem.

Sebestyén ebbe belement, mert tudta az okot. Azonban Pajor Ödön és Horti Sándor, akik mesterei voltak az előlegkérésnek, ravasz rókkák voltak. Amikor muri közben Sebestyén kijelentette, nincsen pénze, cédulát kértek az előlegre, ám, de a cédulára, amelyet Sebestyénnel aláírtak, csak a pénzösszeg számszámjait firkantották oda. A pénzt beszedték a főúrtól az utalvány ellenében, a főúrt pedig másnap pendés számlával együtt az ilyen utalványt is prezentálta Vágó Pistának. Az utalványon nem szerepelt sem a színész neve, sem az a szó, hogy előleg. Vágó azt hitte, hogy ezek a cédulák pótszámlák és jóideig tartott, amíg a turpisságra rájött.

SZABÓ SLEPI

a régi színháznak 1920-ban történt szomorú leégése után került Temesvárra és a Ferdinánd-szálló nagyertermében hevenyészett színházban játszott. Szabó Slepit voltaképpen Szabó Pálnak hívták, de ezt a keresznevét csak kevesen ismerték. Mái is rejtély azonban, honnan ragadt rá a Slepí nevezet. Kecskeméti származású volt és erősen ő-vel beszélt.

igérő volt és nem lehetett tőle semmi olyat kérni, amire nem mondta rá: möglősz. Ha hitelezői fizetési kötelezettségeire figyelmeztették, akkor is azt mondta: möglősz. Szabó Slepinek nem volt tőkeje, de mindig tudott beszerezni pénzt. Nagy lábon élt. Egy alkalommal Bucurestibe kellett utaznia a színházi engedély ügyében. Az egyik bankigazgatótól kért pénzt kölcsön. Történetesen a bankigazgatónak is dolga volt a fővárosban és ugyanezen vonaton utaztak. Este találkoztak az étkezőkocsiban. Az igazgató szerényen sonkát és egy csésze teát vacsorázott. Slepí halat, rántott csirkét, süteményt és sajtot evett, pezsgőt, feketét és likört ivott. Vacsora után a banksó visszatért helyére az egyik másodosztályú fülkébe. Szabó Slepí pedig, aki első osztályon utazott és hálókoszt bérlet, selyempizsamában aludt Bucurestiiig. Reggel, mikor kiszállottak a vonatból, a bankigazgató, aki tudta, hogy Slepí az ő pénzén utazik ilyen urasan, nem állhatta meg meggyőződés nélkül, hogy mire való ez a nagy költsézés.

— No hallja, igazgató ur, — méltatlankodott Slepí — a temesvári színház direktora nem utazhatik úgy, mint Savanyu Vendel!

FEKETE MIHÁLY

szinigazgató működéséhez nem sok derüs jelenet fűződik. Művészi előadásokat adott, de milliós vagyona eluszott. Fekete Mihály, aki híres nyene volt, végül csak sajton és almán élt. Mikor megkérdezték tőle, hogy meggyőződésből lett-e vegetáriánus, megvetéssel mondta:

— Fityfent meggyőződésből! Szükségből! Le kellett mondanom a husról, hogy a színészeim továbbra is pecsenyét ehessenek.

SPORTESEMÉNYEK

Zsirpárnája csökken, válla szélesedik, izomrétege vastagodik...

Ha meg nem felelő sportot űz a nő

Zürich. Évtizedes kutatás és alapos megfigyelés alapján W. Heyden zürichi orvosprofeszor mos. foglalta össze azokat a megállapításokat, amelyek a nő sportolásával kapcsolatban leszűrhetőek.

A sportoló nő — mondja a professzor — a modern társadalom elismert tagja, de itt is, ott is felbukkan néha egy-egy vád, kifogás, a nő sportolása ellen. Ezek közül a leggyakoribb az, hogy

a sport megfosztja a nőket nőiességüktől, befolyásolja testi fejlődésüket olymódon, hogy az kevésbé lesz alkalmas az anyaság hivatásának teljesítésére.

Hogy ezekkel a vádakkal szembenézhessünk, két szempontot kell figyelembe vennünk:

1. A nőknek férfiakétól különböző testalkatát.

2. Esztétikai szempontokat.

Ami a testi alakot illeti, közismert tény, hogy a nőt kisebb és gyengébb testalkata kisebb sportteljesítményekre teszi képessé. A nőknél is megtalálható a három alkati típus:

a) A leptosom, azaz nyulánk.

b) A muszkuláris, azaz atléta.

c) A pyknikus, azaz teletidomu típus.

Hogy melyik nő milyen sportág üzésére alkalmas, azt elsősorban az dönti el, hogy

e közül a három közül melyik típusba tartozik alkafilag.

Például a leptosom típusú nő könnyűatlétikára, az atléta típusú szertornára, a teletidomu pedig leginkább uszósportokra alkalmas.

Nőkről lévén szó, ezekhez csatlakozhat még egy negyedik típus is, amely azonban már lelkidottságokon alapul: az érzelmi benyomásokra hajló típus. Az ide tartozó nők látványos ritmikus tornászok és jól táncolók.

A sportoló nő tehát ki van téve ugyan annak, hogy test-zsirpárnája csökken, válla szélesedik és izomrétege megvastagodik, de csak akkor, ha alkatián meg nem felelő sport-

Fekete Mihály nem is maradt adósa a gázsival egyetlen színészenek sem.

SZENDREI MIHÁLY,

aki először próbálta színészetileg összeházasítani Aradot Temesvárral, sohasem mosolygott. Mindig csak siránkozott, hogy nincsen pénze. Nagyon bánatos volt akkor is, amikor negyven éves színészi jubileumát ülte. Sőhajtozott, hogy a testes Szendrei direktor helyett jobban szeretne Cingi lenni. Így hívták ugyanis fiatal színész korában, amikor olyan cingár volt, akár a meszelőrud.

FRANYÓ ZOLTÁN,

a jeles műfordító is igazgatta egy éven át a temesvári magyar színházat. Erről az időről így emlékezik meg:

— Egy évig nem fordítottam, ellenben a színészek kifordítottak engem műivoltomból. Kétszer örültem színházi engedélyemnek. Először, mikor megkaptam és másodsor, mikor lejárt.

RÓNA DEZSŐ,

aki hősenekesből csapott fel szinigazgatónak, deficiettel dolgozott. Szerencséje volt, hogy a pénz, melyet ráfizetett, nem az övé volt. Szinigazgatói pályájának legnagyobb sikerét így meséli:

— Vasuti balesetnél eltört a lábam. A vasutól félmillió lei kártérítést kaptam. Nyomban lemondtam a szinigazgatásról. Nem vagyok bolond ezt a fájdalommal szerzett pénzt elveszíteni.

Szinigazgató volt Temesváron

MAURER BÉLA

is. A nemesi előneve úrmösi. Működése, tagjai számára, úrmom volt, keserű úrmom. Szabadkai Józsefről, Inke Rezsőről, Bácskai Károlyról és Jódy Károlyról, akik szintén felkapaszkodtak Thespis temesvári kordélyára, csak összefoglalva emlékezhetünk meg a költő szavaival: Multadban nincs úrmom.

Hafiz Etnelcir.

ágot választ. Hasonlóképpen tagadólag válaszolnak az eddigi vizsgálatok arra az aggodalomra, hogy a nő sportolása következtében rendellenes szív működésre és szívbántalmakra tesz szert. Egyes megerősítő sportteljesítményeknél tapasztaltak ugyan szívzavarokat, de ezek is csak átmeneti jellegűek voltak.

Külön figyelmet érdemel a nők sportolása terén az a kérdés, hogyan hat ki a sport a nők idegrendszerére. A női idegrendszer ugyanis ingerlékenyebb. Nagy erőmegfeszítés kiváló sportteljesítménnyel ez a körülmény hátrányosnak mutatkozik. Ilyenkor megesis, hogy

a sportoló nő ereje felmondja a szolgálatot, akaratilag, idegileg összeomlik és sirógörcsöt kap.

A testiekben tul fontos szempont a nők sportolásával kapcsolatban az esztétikai hatás kérdése. Már fentebb említettük, hogy az alkatián megfelelő sportolás nem változtatja el tulajdonképpen a sportoló nő testét és ez esztétikai szempontból is igaz. Feltehetően hátrányos azonban, ha a nők sportolásukban a versenyzést domborítják ki. Verseny közben az erőfeszítés ugyanis elváltoztatja az arcvonásokat és így a gyakori versenyzés a női arcot megfoszthatja a finom esztétikus jellegétől.

Mindent összefoglalva, az orvosi megállapítások a nők sportolásáról az alábbi eredményeket mutatják:

1. A nő sportolása kedvezően hat testi és lelki fejlődésére. Szükséges kiegészítője a nő mindennapi munkájának, amely rendszerint kevés testmozgással jár.

2. A sportág megválasztásánál legfőbb szempont, hogy az illető nő melyik testalkatu típusba tartozik.

3. A női idegrendszer fokozottabb ingerelhetősége kizárja azokat a sportágakat, melyeknél nagy erő- és akarati megfeszítésre van szükség.

Sportheiress mindenefől

Negyedik mérkőzést is megnyerte a Nemzeti. A Nemzeti Afrikában turázó csapata az óesztendő utolsó napján Rabat válogatottja ellen játszott. A helyi válogatott csak egy félidőig tudott ellenállani a pesti csapat ostromának, második félidőben megadta magát sorsának. A honi csapat szerezte meg a vezetést, amelyet Szalay szabadrugásból egyenlített ki. Pálya gólja révén már az első félidőben vezet a Nemzeti. Szünet után Horváth, Kisalagi és Kolos góljaival 5:1 arányban győzött a Nemzeti.

Február 5-én már bajnoki mérkőzést játszanak Magyarországon. A Magyar Labdarúgószövetség már összeállította a tavaszi bajnoki műsort, amely szerint február 5-én játszóik le az őszi félbeszakadt Zugló-Nemzeti bajnoki mérkőzést. Február 12-én: Ferencváros a Szolnok ellen, a Nemzeti pedig a Kispest ellen játszik. Ez a két mérkőzés is az őszi fordulóhoz tartozik. Február 19-én Budapest válogatott csapata Lille-ben játszik a város válogatottja ellen. A hivatalos bajnoki műsor ezek szerint február 26-án kezdődnek — ha a tervbe vett Magyarország-Belgium mérkőzés elmarad. Erre a napra tűzték ki a két ország közötti válogatott mérkőzést is, így valószínűnek látszik, hogy a bajnoki forduló két héttel eltolódik. A magyar nemzeti bajnokság első fordulóján a Nemzeti — Elektromos, Budafok — Ferencváros, SSE — Taxiskok, Booskai — Phóbus, Kispest — Zugló, Hungária — Szolnok, valamint az Ujpest — Szedgéd FC mérkőzések szerepelnek.

Jégkorong mérkőzés Kassán. Vasárnap délután barátságos mérkőzést játszóttak a KAC és a KSC korongcsapatai. A mérkőzésen, amelyet Griesz vezetett, 300 néző jelent meg. Győzött a KAC 5:1 (2:1, 1:0, 2:0) arányban.

Válogatott mérkőzések mérlege. A múlt évben az egyes országok válogatott csapatai a következő eredményeket érték el: Magyarország győzött ötször, vereséget szenvedett háromszor, egy mérkőzés döntetlenül végződött. Olaszország kilenc mérkőzést játszott és mind a kilencet megnyerte. Az olaszok gólaránya 28:6, míg a magyar csapat gólaránya 34:14. Csehszlovákia válogatott csapata kilenc mérkőzés közül ötöt nyert, kettőt döntetlenül végződött, kettőt pedig elvesztett. Gólaránya 28:14. A svájciak 13 mérkőzést játszóttak le, ebből öt mérkőzést elvesztettek, ötöt megnyertek, három pedig döntetlenül végződött. Gólarány 19:22. Németország tíz mérkőzés közül hármat megnyert, négy döntetlen és három vereség. Gólarány 20:19. Anglia öt mérkőzés közül négyet nyert, egyet elvesztett. Gólaránya 18:7.

Korányi nem távozik a Phóbus csapatából. Az utóbbi időben olyan hírek terjedtek el, hogy Korányi a Phóbus válogatott hátvédje elhagyja csapatát és külföldre távozik. Másik verzió szerint a játékos az Ujpestbe kéri átigazolását. Korányi ezeket a híreket sorra megcáfolta és kijelentette, hogy nincsen szándékában otthagyni a Phóbust, ahol nagyon jól érzi magát.

Január hónap végén bonyolítják le Románia si-bajnokságát. A román si-szövetség határozata értelmében az idei bajnoki küzdelmeket január 29-től február 6-ig bonyolítják le Predealon.

Bazelben játszótt a Spárta csapata. A prágai Spárta labdarúgó csapata vasárnap Bazelben játszótt a város válogatottja ellen, amellyel 3:3 arányban döntetlenül végzett. Félidőben a prágai csapat 2:1 arányban vezetett.

A párisi fedettpálya teniszverseny eredményei. Január 1-én bonyolították le Párisban a fedettpálya teniszversenyt, amelyen a következő eredmények adóttak: Férfi egyes: Bollelli-Boussus 6:2, 6:2, 1:6, 8:6. Női egyes: Mathieu-Half 0:6, 10:8, 6:4.

DÉLI HÍRLAP
automata telefonszáma: 28-10.

= KÖZGAZDASÁG =

Pénzügyminiszteri rendelet az adóvallomásokról

Az albérlő foglalkozása és a fizetett bér is bejelentendő

A Monitorul Oficial január 2-iki számában megjelent rendelet szerint januárban tartoznak adóvallomást tenni:

1. a) Azon kisiparosok és iparosok, akiknek hároméves adóztatási időszaka 1939. március 31-én lejár.

b) akiknek már 1937. március 31-én lejárt az időszaka, de az 1938—1939 évre áthozattak a régi adóval.

c) akik 1938. április 1. után kezdtek ipart és 1938—1939 pénzügyévre ideiglenesen megadóztattak, tehát osztályozás alá esnek.

2. Azon kereskedők, iparosok és társaságok, amelyek évenként adóztattak meg.

A részvénytársaságok a vallomást 1939. április 30-ig adhatják be.

3. A szabadfoglalkozásúak.

4. A háziulajdonosok, szállodások, valamint azok, akik albérlőbe akár éves, akár hónapos üres vagy butorozott helyiséget adnak ki, vallomást tartoznak tenni, amely a bérlő, albérlő foglalkozását és az általa fizetett bért feltünteti.

A jelzálogos, vagy egyszerű tartozások leírás végett április 1. és május 15. között jelentendők be.

Az év folyamán teendő vallomás a következő esetekben:

1. Valamely ipar, kereskedelem, szabadfoglalkozás évközben való megkezdésénél, vagy valamely alkalmi jövedelem realizálásánál ez a körülmény 10 napon belül bejelentendő a pénzügyigazgatóságon.

2. Az ipar, kereskedelem megszűnése, vagy az ingatlan jövedelme egynegyedével emelkedett vagy csökkent, vagy ha a teljes, vagy részleges adókedvezmény megszűnt, a körülmény beállától számított egy hónapon belül bejelentendő.

3. A kereskedelmi cégek tartoznak egy hónapon belül bejelenteni, ha valamely alkalmazottulnak vagy szabadfoglalkozású egyénnek, valamely szolgálat teljesítéséért tiszteletdíjat, jelenléti, vagy részvételi tiszteletdíjat fizettek.

4. A részvénytársaságok a mérleget helybenhagyó közgyűléstől számított egy hónapon belül tartoznak bejelenteni, hogy igazgatósági és felügyelőbizottsági tagjaiknak milyen összeget fizettek az elmúlt évben osztalék, jelenléti díj, fizetés, reprezentációs költség vagy más címen, az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok címének feltüntetésével.

Ezen vallomások elmulasztásának következménye:

1. Az adókimutatási tárgyalásra nem idéztetik meg az adózó.

2. Az adó egynegyedének megfelelő bírságot fizet.

3. A szállodás, háztulajdonos és főbérlő a kibérelt helyiségre eső ingatlanadó egynegyedével egyenlő bírságot tartozik fizetni.

Az adóvallomások egyszerű papíron, az illetékes adóhivatalnál nyújtandók be. A részvénytársaságok a pénzügyigazgatóságon hivatalos formulát kapnak kitöltés végett.

A személyzeti táblázat kitöltése

A december 30-iki rendelet teljes szövege. — A nemzeti munkavédelmi törvény ezévi végrehajtása

Legutóbbi számainkban részletesen közöltük a december 30-án megjelent rendeletet, amely a román személyzetnek a vállalatokba való beolvasztásáról jelent meg. A nemzeti munka védelméről hozott törvény teljes érvényben van és a rendelet az idei bejelentésre vonatkozik. A teljes tájékoztatás végett közöljük a rendeletet:

1. szakasz. A vállalatoknál alkalmazott román és idegen állampolgárságú személyzet táblázata három példányban legkésőbb 1939. február 1-ig beterjesztendő és annak magában kell foglalnia a törvény szerinti kategóriákra osztva és a végrehajtási utasításhoz csatolt táblázatminta szerint kitöltve azon személyzetet, amely a vállalatnál 1938. december 31-ig alkalmazva volt.

A nagyvállalatok a táblázattal egyidejűleg két példányban emlékiratot nyújthatnak be, amelyben részletesen kimutatják, hogy hogyan akarják előkészíteni a szükséges technikai és kereskedelmi személyzetet (iskolafenntartás, külföldi kiképzés, stb.)

A táblázatokat 30×40 méretű papíron kell elkészíteni, fehér papíron azon vállalatok által, amelyek 20-nál több és két papíron azok által, amelyek legfeljebb 20 alkalmazottal bírnak.

2. szakasz. A táblázatokat a következő adatokkal kell kísérni:

1. A vállalat teljes neve.
2. Teljes cím (társasági székhely).
3. Jogi forma, amely mellett működik (részvénytársaság, közkereseti társaság, egyéni cég, stb.)
4. A vállalat természete (kereskedelmi vagy ipari).
5. A céghivatali bejegyzés száma.
6. Az alkalmazottak létszáma 1938. december 31-én.

7. A vállalati tőke, ilyenek hiányában a pénzügyről bejelentett tőke.

8. A vállalat cégbélyegzője és cégszerű aláírása.

3. szakasz. A táblázatban a rovatok kitöltése után feltüntetendő:

1. A részvénytársaság igazgatóságának tagjai, külön feltüntetve az igazgatósági elnöket és az administrateur deleguet, az igazgatósági választmány és a felügyelőbizottság tagjait.
2. Más társaságoknál a társaságok vagy munka-

adók nevei és ezeknek a vállalatnál betöltött munkaköre.

3. Az 1938. év folyamán történt személyzeti elbocsátások és alkalmaztatások.

4. szakasz. A táblázat kitöltésénél figyelembe veendő a következők:

1. Azon vállalatok, akik azonos cég alatt működnek és székhelyeik mellett ügynökségek, fiókjaik, képviselői, több gyáraik vannak, ezek mindegyikére nézve külön táblázatot tartoznak benyújtani, ezenkívül egy központi összesítő táblázatot kimutatva, hogy azonos cég és vezetés mellett működnek. Ezen táblázatokat együttesen, közös iktatószám mellett helyezendők el, különben a táblázatok tökéletleneknek tekintetnek és nem lesznek figyelembe véve, a vállalat pedig kihágást követ el.

2. Azon vállalatok, amelyeknek külföldi székhelyük van, de Romániában működnek, az egyéb adatokon kívül közlik azon minisztertanácsi napló számát, amelynek alapján működnek és a vállalat romániai képviselőjének nevét, melyre nézve a táblázatban levő rovatok kitöltendők.

5. szakasz. A táblázat letételének kötelezettsége alól mentesek azon vállalatok, amelyek 5 alkalmazottnál kevesebbet foglalkoztatnak és amelyeknél ugy az alkalmazottak, mint a munkaadó román állampolgárok.

(=) AZ ALKALMAZOTTAKRA VONATKOZÓ KIMUTATÁSOK. A temesvári Kereskedők Egyesülete az alkalmazottokról szóló kimutatásokkal kapcsolatban értesíti az érdeklődőket, hogy csak azok a cégek nem kötelesek január hónap végéig benyújtani az alkalmazottak nemzetiességi megoszlását feltüntető kimutatásokat, amely cégeknek öt alkalmazottnál kevesebb személyzetük van, feltéve természetesen azt, hogy a munkaadó és az alkalmazottak is mind román állampolgárok. Amennyiben azonban a cég főnöke, esetleg a főnökök egyike, vagy pedig egy alkalmazott is idegen állampolgár volna, abban az esetben az alkalmazottak számára való tekintet nélkül az ilyen cégek is kötelesek január 31-ig a személyzetről szóló nemzetiességi kimutatást benyújtani.

Árfolyamok, gabonaárak

KEDD, JANUÁR 3.

A hivatalos devizaárfolyamok a következők: (az első szám a vételt, a másik az eladást jelenti). Hollandi forint 76.18—77.28, belgas 23.67—24.01, angol font 665.45—676.89, olasz lira 7.172—7.172, dollár 140.07—142.14, francia frank 3.59—3.80, cseh korona 4.70—4.80, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az árfolyamokban a devizafelár is befigyeltatik. Dinár 2.89—3.05, pengő 25 és 26.50—27, német márka 38—39, felár nélkül.

A borsági gabonapiacra a gabonaművek irányzata lánnya és a piaci forgalom még nem indult meg. A piaci árak a következők: temesi buza 78 kilós 365, törönfői búza 380, időszerinti tengeri 300, örlöképes tengeri 315, zab 420, takarmányárpa 320, tavaszi árpa 380, korpa 270, ótökmag 730, új tökmag 650, muharmag 300, napraforgómag 350, kismalmi liszt a 30/70-es beosztásból 720, nagymalmi liszt 740 lei százkilónként. A lóheremag 18, a lucernamag 52 lei.

(=) PIACI ÁRAK TEMESVÁROTT tegnap a hetipiacon a következők voltak: tojás 2.80—3, száraz bab kilója 12 lei, lencse kilója 12 lei, kalarábé darabja 2—5 lei, sárgarépa és paszternák kilója 5—6 lei, zöldség kilója 5—7 lei, zeller darabja 4—8 lei, levesbe való zöldség csomója 2 lei, krumpli kilója 4—5 lei, hagyma kilója 5—6 lei, fokhagyma kilója 8—10 lei, torma darabja 1—3, vörös cékla kilója 5 lei, spenót csomónként 2—3 lei, káposzta 3—6 lei, kelkáposzta fejenként 3—5 lei, téli retek fejenként 2—3, tejfel literje 40—50 lei, főzővaj 72 lei, teavaj 100 lei kilónként, begyurt juhturó 32—36 lei, alma 6—16 lei kilónként, tömött liba 140—250 lei, csirke párja 35—70 lei.

Uj beosztás a külkereskedelmi igazgatóságon. A fonalimportörök tartoznak január utolsó napjáig a külkereskedelmet szabályozó igazgatóságnál igazolni belföldi vásárlásaikat. Míg eddig az ipari igazgatóságnál nyújtották be a vonatkozó számlákat, most azok a következő osztályoknál adandók be: Az iparosok közvetlen behozatalára nézve az A. osztálynál, a kereskedők közvetlen behozatalára nézve a D. osztálynál, a kereskedők és iparosok kompenzációs behozatalára nézve a kompenzációs osztálynál. Az 1939. első negyedére vonatkozó igénylések csak úgy vétetnek figyelembe, ha a bejelentések január végéig megtették.

Kétszáznyolcvan italméresi jogot vontak be Bucarestben. Bucarestből jelentik: A pénzügyminiszter úgy döntött, hogy 280 italméresi jogot bevon Bucarestben a főzrend fenntartására való tekintettel. Ezek közé tartozik a Corso, Lafayette, Socec, Grand Cafe, Cafe Royal, Herdan, Wagons-Lits, Union, Stirbey pince, stb.

Iparvállalat által behozott fonal nem adható el. A nemzetgazdasági minisztérium külkereskedelmi igazgatósága figyelmezteti azon iparvállalatokat, amelyek gyapjú-gyapotot, vagy selyemfonalat használnak, hogy csak szigorúan az általuk feldolgozandó mennyiségre nézve igényeljenek behozatali engedélyt, mert amennyiben a behozott mennyiségből valamit eladnak és nem saját üzemeikben dolgozzák fel, úgy importkvótájukat elvesztik.

Rádió

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 5.

Bucuresti. 6.35: Ritmikus torna, orvosi hírek, reggeli hangverseny, háztartási tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Dr. M. Isăceanu előadása. 19.12: Hanglemezek. 20: Gr. Tăușan előadása. 20.15: D. Teodoru hegedű. 21: Ion Savin előadása. 21.15: Szimfónikus hangverseny. 22: Hírek, sport. 22.15: Hanglemezek. 23: Hírek. 23.15: Hanglemezek. 23.45: Hírek külföldre francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Utána étvend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Kassai diákok a feltámadás előtt. Felolvasás. 11.45: Mivel szórakoztassuk a beteg gyermeket? Felolvasás. 1.10: Hanglemezek. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Szalonzene. 3.35: Hírek. 4: Élelmiszerárak. 5.15: Közvetítés az erdélyi magyar képzőművészeti kiállításról. 5.45: Hírek. 6: Mezőgazdasági félóra. 6.30: Clementis Klára zongorázik. 7: A petróleumkirály alapítványa. Előadás. 7.30: A magyar nyelv tisztaságáért. 7.35: Lakatos Tóni és Misi cigányzenekara. 8.05: Hírek. 8.25: Nikolaus Hübner gondolkázik. 9.05: „Erzsébet”. Zenés játék három felvonásban, öt képből. 10.30: Hírek, időjárásjelentés. 11.50: Hírek német és olasz nyelven. 12.30: Hírek angol és francia nyelven. Majd: Kóczé Antal és cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 6: A Deák-téri evangélikus templom. Előadás 7: Lakatos Tóni és Misi cigányzenekara. 7.35: Angol nyelvoktatás. 8.30: Európa legősibb népe. Előadás. 9: Hanglemezek. 10: Hírek.

Bécs. 19.15: Zenekari hangverseny. 21.10: Szórakoztató zene. 23.30: Szórakoztató zene.

Belgrád. 19.30: Lemezek. 21: Ének. 21.30: Zenekari hangverseny. 22.30: Népdalok. Milánó. 22: Operaelőadás. Strassburg. 20.30: Orgonajáték. 21.30: Keringők. 22.15: Lemezek. 22.30: Mozart hangverseny. 24.45: Lemezek. Varsó. 20: Tarka zene és ének. 22.10: Lemezek. 23: 24.05: Lengyel zene.

SZERDA, JANUÁR 3.

Bucuresti. 6.45: Ritmikus torna, orvosi hírek, reggeli hangverseny, háztartási tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Hanglemezek. 18.45: Dr. T. Bulău előadása. 18.55: Rosl Baumann-Rădulescu énekel. 20: Prof. Val. Puscariu előadása. 20.15: Szalonzene. 21: Persepolis előadása. 21.15: A hangverseny folytatása. 22: Hírek, sport. 22.15: Csajkovszkij-lemezek. 23: Hírek. 23.15: Vasile Julea zenekara. 23.45: Hírek külföldre francia és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Utána étvend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: A fejedelm házasságát Felolvasás. 11.45: A ruszinok élete. Felolvasás. 1.10: Horváth László gondolkázik. 1.45: Hírek. 2: Hanglemezek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 3.35: Hírek. 4: Élelmiszerárak. 5.15: Diákfélóra. 5.45: Hírek. 6: Beszkártzenekar. 7: Lázadás a Patheonban. Elbeszélés. 7.30: A magyar nyelv tisztaságáért. 7.35: Rácz Béla és cigányzenekara. 8.05: Hírek. 8.30: Weber: A büvös vadász című operájának közvetítése. 9.15: Külügyi negyedóra. 10.35: Hírek, időjárásjelentés. 11.50: Hírek német és olasz nyelven. 12: Hírek angol és francia nyelven. 12.15: Mikulaj Gusztáv jazzzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 7.35: Olasz nyelvoktatás. 8.05: Rácz Béla és cigányzenekara. 8.35: Evszakok a Dunán. Thurzó Gábor utleírása. 9.05: Szalonzene. 10: Hírek. 10.20: Hanglemezek. 11: Időjárásjelentés. Bécs. 20.35: Zenekari hangverseny. 23.20: Sport. közvetítés. 24.20: Bécsi zene.

Belgrád. 19.15: Zenekari hangverseny. 22: Ének. 23.15: Lemezek.

Milánó. 20.30: Tarka zene. 23.15: Kamarazene. 24.15: Táncczene.

Strassburg. 20.30: Szimfónikus hangverseny. 22.15: Lemezek. 22.30: Zenekari hangverseny.

Varsó. 20: Tarka zene. 22: Chopin-művek. 23: Lemezek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő és gyógyhely hirdetése szavankint egy leu. Házasság és levelezés nem közölhető, minden más rovatban szavankint kettő lei. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-traffic, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-traffic, Piata Traian (szerb templom mellett), Grósz-traffic, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-traffic, Piata Lahovari. IV. kerület: March-traffic, Piata Kútt. — Nőgrády-traffic, (Tivoli mellett) — Olariu-traffic, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06, — Vittek-traffic, Bul. Carol 54. — Ga góczy-traffic, Strada Brătianu 15/a. Telefon 7—13.

Allást keres

Mosást, vasalást, takarítást vállal szorgalmas fiatalasszony. Cím a kiadóban. 2848

Lakás

Háromszobás lakás február 1-re kiadó. Cím a kiadóban. 3640

Bütorozott szoba, fürdőszoba használatlalt és esetleg teljes ellátással (két személynek is) azonnalra kiadó. Cím a kiadóban. 3529

Kiadó kapualatti bajárral bíró bütorozott szoba, fürdőszoba használatlalt. Kívánatra reggeli és ebéd kóstolattal. Cím a kiadóban. 3530

Hónapos szobák Lei 1.300 ért Splendid szállodában. 2856

Szép egyszobás lakás február 1-re kerestetik. Címeket „Csendes lakó” jellegére a kiadóba kérem. 3645

Adás-vétel

Vennék szép diófurniós hálószoba bútorot (lehet használt is). Címeket kérem a kiadóba leadni. 3677

MERKLER BUTOR

minőségben és árában

utolérhetetlen

Kérjük a címre figyelni: II. ker., 3. August-u. 1. sz. Neptun-fürdő mellett

Kályhacső lehet több darabból álló, könyökökkel megvételre kerestetik. Címeket gyermek leadni a kiadóba. 3678

Ha szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle liliom-tejkrémet, liliom-tejszappant és liliompudert, három színben. Kapnató kizárólag a

Városi gyógyszerárban

a „Fekete Sashoz” I. Piata I. C. Brătianu.

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Porszívógép, használt, de jókarban lévő eladó. Cím a kiadóban. 3675

Csemegecsözlő! Hamburg - muskotály, Napoleon nagyszemű, mézédés szőlő érkezett és állandóan kapható. „Select” Bonbonériában IV. Bulevardul Carol 10. 2860

Ada-Kalehról Rshát (szallóknényér)

Legfinomabb rózsá, narancs, vanília, málna, citrom, barack és csokoládé, kimérve, vagy szép kivitelű csomagolásban tetszés szerint nagyobb darab, vagy apróra vágva. Rendelésre minőség szerint: Finom lei 44. — Különlegesség lei 60. — Tokum lei 86 árában, postán, vagy vasúton prompt szállít

Matics Mihály, Orșova
Depozit de Rachat dela Ada-Kaleh

Nyomtatja a „HIRLAP” tipografia și editura S. i. n. c. Arad.